Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățământului

organ al Ministerului Învățămîntului și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XIII nr. 677 | vineri 12 octombrie 1962 | 8 pagini 25 bani

Luna prieteniei romîno-sovietice

Tradiționala Lună a prieteniei romîno-sovietice care precede în fiecare an marea sărbătoare de la 7 Noiembrie prilejuiește și în aceste zile, în școlile de pe tot cuprinsul țării, calde manifestări ale dragostei și atașamentului tinerilor față de țara constructorilor comunismului, vădind o dată mai mult înaltul internaționalism proletar în spiritul căruia sînt educați.

Pentru a cunoaște acțiunile variate care se desfășoară în școli pe linia sărbătoririi prieteniei romîno-sovietice ne-am adresat tovarășului profesor univ. ILIE POPA, director general al învățămîntului de cultură generală din Ministerul Învățămîntului.

Colectivele didactice — ne-a spus tov. Popa — au organizat, în strînsă colaborare cu comitetele U.T.M. din școli, numeroase manifestări — conferințe, simpozioane, audiții muzicale, expoziții de lucrări de artă plastică, de fotografii etc. — menite să facă mai amplu cunoscute de elevi mărețele succese ale oamenilor sovietici, realizările lor impresionante în domeniul științei, tehnicii, culturii.

De asemenea, în cadrul lecțiilor profesorii de istorie, geografie, socialism științific, economie politică, limba romînă, fizică, matematică etc. dau în aceste săptămîni o mai accentuată atenție sublinierii rolului constructorilor comunismului în dezvoltarea tuturor ramurilor științei și culturii, priorității Uniunii Sovietice în cercetarea spațiului cosmic și în utilizarea pașnică a energiei nucleare, muncii eroice a întregului popor sovietic pentru întărirea continuă a forței economice a patriei sale, pentru îmbogățirea patrimoniului ei cultural, eforturilor Uniunii Sovietice în lupta pentru pace, pentru înțelegere și prietenie între popoare.

Profesorii subliniază în același timp în lecții, în orele de diriginție, tradițiile seculare ale legăturilor de prietenie romîno-ruse, neprecupețitul ajutor frățesc pe care ni l-a acordat Uniunea Sovietică pentru eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist pentru construirea socialismului.

În cadrul manifestărilor specifice Lunii prieteniei romîno-sovietice se organizează în școli, în casele și în palatele pionierilor, întîlniri cu muncitori, colectiviști, cu ingineri și oameni de știință care au vizitat Uniunea Sovietică, cu tinerii care și-au făcut studiile în institutele sovietice de învățămînt superior. Aceștia le vorbesc elevilor despre viața oamenilor sovietici, mereu mai bogată în realizări, le vorbesc despre noua înfățișare a orașelor și satelor Uniunii Sovietice, despre uriașele ei întreprinderi și despre ogoarele ei tot mai roditoare, despre succesele fără egal ale oamenilor sovietici în domeniul învățămîntului.

Numeroase manifestații cultural-artistice organizate pentru elevi vor constitui tot atîtea prilejuri pentru a-i ajuta să cunoască mai bine creațiile artistice ale oamenilor sovietici, creațiile scriitorilor romîni inspirate din prietenia care unește popoarele noastre. Elevii vor participa bunăoară la serbări și șezători pe teme ca „Poeții cîntă prietenia romîno-sovietică", „Cîntecul și dansul în republicile sovietice" etc. În aceeași perioadă vor fi organizate matinee speciale pentru școlari cu filmele prezentate în cadrul „Săptămînii filmului sovietic".

Elevii multora dintre școlile noastre au stabilit strînse prietenii cu elevii școlilor sovietice, cu care țin o corespondență regulată. Luna prieteniei romîno-sovietice constituie un minunat prilej pentru întărirea și lărgirea acestor legături. O dată cu scrisorile de felicitare adresate colegilor lor sovietici cu prilejul sărbătoririi celei de a 45-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, elevii școlilor noastre se pregătesc să le trimită și mici daruri cu mare semnificație — lucrări ale mîinilor îndemînatice, albume cu fotografii, insigne, noi timbre poștale romînești.

O impresionantă competiție sportivă de masă va antrena în întrecere zeci de mii de elevi dornici să participe și pe acest tărîm la festivitățile închinate prieteniei romîno-sovietice. Este vorba de popularul cros „Să întîmpinăm 7 Noiembrie" la care, în acest an, se prevede o participare și mai numeroasă decît în trecut.

Desigur acestea nu reprezintă decît o parte dintre cele mai însemnate manifestări care vor avea loc în școli cu prilejul Lunii prieteniei romîno-sovietice. Profesorii, învățătorii, elevii tuturor școlilor doresc din tot sufletul să transforme fiecare zi a acestei luni într-o mărturie a dragostei lor față de măreața Uniune Sovietică, patria comunismului victorios, bastionul de neînvins al păcii și progresului în lumea întreagă.

Manifestări bogate

Tradiționala sărbătorire a Lunii prieteniei romîno-sovietice prilejuiește și la Școala medie din Gura Humorului, ca și la toate școlile din țara noastră o serie de manifestări variate și interesante, bogate în conținut.

Recent a avut loc în școală o seară literară închinată marelui scriitor clasic rus N. V. Gogol. După conferința închinată vieții și activității scriitorului, elevii claselor a X-a și a XI-a au interpretat primul act din nemuritoarea lui comedie „Revizorul". În săptămînile care urmează elevii vor participa la un concurs „Drumeții veseli" cu tema „De la primul sputnik la zborul în grup al navelor Vostok-3 și Vostok-4" vor viziona în colectiv filme sovietice pentru tineret, vor intensifica schimbul de corespondență, albume și vederi cu prietenii lor din școlile Uniunii Sovietice, vor învăța noi cîntece în limba rusă.

La rîndul lor, profesorii socotesc Luna prieteniei drept un bun prilej de a adînci cunoașterea experienței pedagogice sovietice.

În cadrul comisiei metodice a dirigiților va fi prezentată, bunăoară, recenzia cărții „Munca dirigintelui" de N. I. Boldîrev. De asemenea, se vor face prezentări asupra unor materiale apărute în publicațiile sovietice de specialitate.

ÎN VIZITĂ LA UNIVERSITATEA DIN DJAKARTA

O călduroasă manifestare a prieteniei romîno-indoneziene

În cursul vizitei lor în Indonezia, solii poporului nostru au fost oaspeții Universității „Indonezia" din Djakarta, cea mai mare instituție de învățămînt superior a țării.

Vestea că președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne va face o vizită la universitate a produs o deosebită bucurie în rîndul profesorilor și studenților. La intrarea în universitate, precum și în curtea interioară, se aflau mari grupuri de studenți îmbrăcați în haine de sărbătoare. Un coridor viu, „o poartă studențească a prieteniei", se întindea de-a lungul drumului pe care urmau să-l străbată oaspeții romîni

Vicepreședintele universității, prof Umar Seno Adji, a rostit un cuvînt de salut, arătînd că întreg corpul profesoral și studenții universității din Djakarta se simt deosebit de onorați de vizita conducătorilor romîni,

Luînd cuvîntul în aplauzele asistenței, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat că intelectualii indonezieni, tineretul studios al Indoneziei se bucură de stima și simpatia tuturor celor care știu ce rol activ au jucat intelectualitatea și tineretul din această țară în mișcarea de eliberare națională a poporului indonezian. Activitatea politică anticolonialistă a intelectualității indoneziene a mers mînă în mînă cu activitatea științifică și cu o creație literar-artistică inspirată din setea de progres, din viața și frămîntările poporului, concepute pentru binele și fericirea lui. Referindu-se în continuare la faptul că alături de relațiile economice și comerciale calea relațiilor culturale dintre țări duce și ea la țelul nobil al întăririi păcii și prieteniei între popoare, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a făcut cunoscut ascultătorilor unele realizări ale poporului nostru în domeniul învățămîntului, științei și culturii, subliniind că ele au devenit posibile și sînt în plină dezvoltare datorită în primul rînd eforturilor statului nostru de a crea o puternică bază tehnico-materială.

Pentru noi, ca și pentru toate țările care au ales calea socialistă de dezvoltare — a spus vorbitorul — revoluția culturală constituie o parte integrantă și o necesitate obiectivă a revoluției socialiste. Arătînd că Romînia a trebuit să pășească pe drumul revoluției culturale pornind și aici, ca și în alte domenii, de la moștenirea grea lăsată de trecutul regim social-politic, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a subliniat că poporul nostru a izbutit într-un termen istoric foarte scurt să lichideze această împovărătoare moștenire a trecutului și, printr-o reformă structurală a învățămîntului, să pună întreaga școală pe baze științifice, legînd-o de practica construcției socialiste. Porțile școlilor sînt astăzi deschise tuturor. Numărul școlilor de 7 ani a crescut față de 1938 de aproape zece ori. În anul acesta vor funcționa 46 de institute de învățămînt superior cu 164 de facultăți, numărul studenților ajungînd la 85.000.

Un loc însemnat, a spus în continuare tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, îl ocupă cercetarea științifică. Cultura în Romînia de azi e o cultură profund democratică prin sursele ca și prin destinația ei, pătrunsă de spirit umanist și încredere în viitor.

Referindu-se la sentimentele de caldă prietenie pe care poporul romîn le nutrește pentru poporul indonezian, președintele Consiliului de Stat al R.P.R. a arătat că profesorii și învățătorii noștri cunosc și prețuiesc munca plină de abnegație pe care o depun învățătorii și profesorii indonezieni pentru a răspîndi cît mai larg lumina învățăturii și și-a exprimat convingerea că schimburile culturale dintre țările noastre se vor amplifica în mod fructuos, vor contribui activ la consolidarea prieteniei romîno-indoneziene.

După încheierea cuvîntării sale, care a fost subliniată cu vii aplauze, președintele Consiliului de Stat al R.P.R. a înmînat două mesaje, unul adresat de corpul didactic din țara noastră corpului profesoral al Universității din Djakarta, iar celălalt adresat de studenții romîni studenților indonezieni.

În primul mesaj, semnat în numele corpului didactic din Republica Populară Romînă de rectorul Universității din București, Jean Livescu, se spune: Ne simțim înfrățiți într-o activitate însuflețită de un luminos țel umanist și patriotic, pentru că ne propunem să transmitem tinerilor generații tezaurul științei și culturii, să educăm intelectuali destoinici, cu solide cunoștințe, cu mari capacități creatoare, în stare să contribuie prin activitatea lor la progresul țărilor noastre și implicit al omenirii întregi. Arătînd în continuare că misiunea cadrelor didactice, a educatorilor implică înalta răspundere de a crește astfel tinerele generații încît forțele imperialismului, ale războiului și distrugerii să nu le poată utiliza în slujba lor, așa cum încearcă, mesajul subliniază convingerea învățătorilor și profesorilor din țara noastră că pedagogii indonezieni, fideli principiilor umaniste, simt aceeași răspundere, își desfășoară munca în spiritul ei.

Manifestarea care a avut loc în cadrul vizitei tovarășilor Gh. Gheorghiu-Dej și I. Gh. Maurer la Universitatea din Djakarta, ca și toate celelalte manifestări din cursul acestei vizite, a adus o contribuție importantă la mai buna cunoaștere a popoarelor noastre, la dezvoltarea legăturilor de prietenie și colaborare dintre ele.

DIN CARNETUL INSPECTORULUI

La un cerc pedagogic

Am avut nu de mult prilejul să asist la prima ședință a cercului pedagogic de economie politică și socialism științific din Capitală, îndrumat de Comitetul orășănesc P.M.R. și avînd sprijinul secției de învățămînt a Capitalei, acest cerc și-a organizat în așa fel activitatea încît să contribuie cît mai mult la îmbunătățirea predării.

În ședința la care am asistat a fost prezentat planul de muncă al cercului pe întreg anul școlar și s-a discutat planificarea calendaristică a materiei pe trimestrul I la economie politică și socialism științific. Analizînd munca desfășurată pînă în prezent și sarcinile noi care le stau în față, membrii cercului și-au propus să dezbată în acest an o serie de probleme interesante. Astfel, ei vor analiza rezultatele obținute de către elevi la examenele de sfîrșit de an și la examenul de maturitate, valorificînd ceea ce a fost pozitiv, scoțînd în evidență aspectele negative și stabilind măsurile corespunzătoare pentru înlăturarea lor. În scopul îmbogățirii cunoștințelor de specialitate ale profesorilor și al ridicării nivelului predării cercul și-a propus să organizeze prezentarea unor referate și informări privind cele mai noi teze, concluzii, generalizări ale științei marxist-leniniste, precum și cele mai noi descoperiri din domeniul științelor naturii.

O atenție deosebită o acordă cercul asigurării caracterului combativ al lecțiilor. Asigurarea legării cunoștințelor teoretice de viață este o altă problemă de care cercul se preocupă îndeaproape. Pe lîngă prezentarea referatului cu tema „Legătura dintre teorie și practică", planul de muncă al cercului prevede organizarea unor vizite ale profesorilor în întreprinderi industriale și agricole, pentru a-i ajuta să cunoască mai bine o serie de aspecte privind planificarea, organizarea și desfășurarea muncii acestora. De un real folos le va fi profesorilor și dezbaterea unor teme ca „Rolul lecțiilor de economie politică și socialism științific în educarea comunistă a elevilor", „Folosirea cunoștințelor de istorie, literatură, biologie etc. în predarea lecțiilor de economie politică și socialism științific", „Lecția de recapitulare, condiție importantă pentru consolidarea cunoștințelor ș.a.m.d.

În cadrul cercului vor fi organizate și lecții deschise, menite să demonstreze cum aplică profesorii în practică principiile teoretice susținute în referatele prezentate.

Organizarea unor interasistențe între profesorii din diferite școli, ca și ședințele de analiză de la sfîrșitul fiecărui trimestru sînt alte forme prin care cercul își propune să contribuie la efectuarea unui larg schimb de experiență, la îmbunătățirea muncii profesorilor de economie politică și socialism științific.

Cu ocazia discuțiilor pe marginea planului de muncă profesorii au făcut unele propuneri prețioase. De pildă au propus ca expunerile pe teme mai importante să fie prezentate de lucrători de frunte din domeniul muncii ideologice. De asemenea, s-a cerut ca în cadrul fiecărei ședințe de cerc să se facă o scurtă informare bibliografică asupra materialelor de specialitate recent apărute.

Un sprijin real l-au primit profesorii în cadrul cercului și în legătură cu întocmirea planificării calendaristice a materiei. Cu acest prilej s-a atras atenția asupra elementelor noi pe care le cuprind programele din acest an școlar și s-au făcut precizările necesare în legătură cu succesiunea unor teme din programa de socialism științific.

În concluzie s-a precizat că pentru a-și îmbunătăți continuu munca, profesorii de economie politică și socialism științific au datoria să folosească larg sprijinul pe care-l primesc din partea Cabinetului orășenesc de partid, să acorde cea mai mare grijă pregătirii lecțiilor pe baza studierii operelor clasicilor marxism-leninismului, a documentelor de partid, a materialelor de specialitate, să utilizeze cu pricepere materialul didactic.

Toate discuțiile purtate în ședința cercului pedagogic au evidențiat interesul și grija cu care profesorii ce predau științele sociale în școlile medii din Capitală urmăresc să asigure orientarea justă și eficiența muncii pe care o desfășoară.

AL. ȚĂRAN

O inițiativă bine-venită

Nu o dată deplasările pe teren, inspecțiile, ne dau prilejul să cunoaștem noi, interesante și rodnice inițiative izvorîte din dorința celor ce muncesc în domeniul învățămîntului de a contribui la mai buna pregătire a copiilor patriei.

Una dintre ele este și aceea a secției de învățămînt a regiunii Galați, care încă din anul școlar trecut și-a propus să urmărească mai îndeaproape nivelul de cunoștințe al elevilor din școlile medii. Această preocupare a fost continuată și în perioada examenelor de maturitate.

Observațiile, constatările făcute de inspectori au constituit baza unei analize organizate de către secția de învățămînt a regiunii în cadrul unei consfătuiri la care au participat directorii de școli și profesori de limba romînă și matematică.

În prima zi a consfătuirii secția regională de învățămînt a prezentat un referat privind pregătirea elevilor din școlile medii ale regiunii la limba romînă și matematică. În cea de a doua zi, lucrările consfătuirii s-au desfășurat în trei secții: directori, profesori de limba romînă și profesori de matematică. În cadrul secțiilor s-au prezentat referatele „Cum conduc activitatea instructiv-educativă din școală" și „Cum îmi organizez munca la catedră pentru a obține un nivel mai înalt în pregătirea întregii clase". Referatele au fost urmate de discuții, în cadrul cărora participanții și-au împărtășit experiența, au arătat greutățile întîmpinate, modul în care au căutat să le înlăture și rezultatele obținute.

Consfătuirea a fost apreciată ca binevenită de către participanți, care au plecat cu numeroase învățăminte și sugestii pentru activitatea de viitor. La succesul consfătuirii a contribuit și faptul că referenții și participanții la discuții au fost în general cadre didactice bine pregătite și cu multă experiență, ca tov. Andrei Nicolescu, directorul Școlii medii nr. 3 din Brăila, profesorii T. Petride (Brăila), Aura Stavrache (Focșani), Victor Udrea (Galați) etc.

IOAN MUȘAT

Grija directorului pentru școala lui

De la an la an apar în toate regiunile patriei noastre tot mai multe școli noi, frumoase și atrăgătoare, mărturie concretă a ritmului rapid în care se dezvoltă cultura socialistă. Marea majoritate a directorilor iubesc școala pe care o conduc ca pe propria lor casă, o îngrijesc cu atenție, cu dragoste.

Am fost nu de mult în regiunea Maramureș și am văzut că directori ca Elena Lenghel din Sighet, Victor Seceleanu din Budești și mulți alții muncesc plini de însuflețire pentru școlile lor. Grija față de școală a directoarei Elena Lenghel se reflectă în măsurile pricepute de gospodărie, în antrenarea entuziastă a cadrelor didactice și a părinților elevilor la toate acțiunile organizate, menite să contribuie la bunul mers al muncii instructiv-educative. Școala condusă de directorul Victor Seceleanu se remarcă prin curățenia și ordinea desăvîrșită care domnesc în clase, pe coridoare, prin buna întreținere a materialului didactic, prin încheierea la timp a tuturor lucrărilor de început de an.

Multe alte școli din regiunea Maramureș ca și din întreaga țară îți arată, prin înfățișarea lor, că sînt conduse de directori entuziaști, dornici să asigure cele mai bune condiții procesului instructiv-educativ.

Cît de condamnabilă apare, în comparație cu munca unor asemenea directori, atitudinea acelor conducători de școli care manifestă o totală indiferență față de îndeplinirea sarcinilor ce li s-au încredințat! Din fericire, asemenea cazuri sînt puține, totuși ele trebuie scoase la lumină și combătute, ca să dispară cît mai repede cu putință.

Cei care au intrat la Școala de 8 ani din satul Fereşti, raionul Sighet, în ajunul deschiderii noului an școlar au rămas profund deziluzionați de totala lipsă de pregătire a acesteia pentru începerea cursurilor. În jurul directorului școlii, tov. Tănase Gheorghe, totul era tocmai așa cum nu trebuie să fie. Geamurile de la coridor erau unele nespălate, altele sparte. Materialele didactice zăceau prăfuite și deteriorate de-a lungul coridorului; piesele de științe naturale apăreau dintre hărțile vechi de geografie și puținele materiale de fizică și chimie erau trîntite lîngă hărți rupte de istorie. Planul general de muncă al școlii nu exista încă nici măcar sub forma unei ciorne cît de vagi, de orar nici nu se pomenea, iar planurile calendaristice nu puteau fi găsite nici la școală, nici acasă, nicăieri. Cadrele didactice păreau dornice să audă cît mai repede îndrumările directorului lor, dar aceste îndrumări se lăsau zadarnic așteptate.

Asemenea cazuri intolerabile trebuie să dispară din viața școlii noastre. Fiecare director de școală are datoria să se ocupe cu conștiinciozitate și spirit de răspundere de crearea tuturor condițiilor necesare bunei desfășurări a procesului de învățămînt.

C. ORĂSCU

În clasă, nici un elev absent

Toți elevii — la școală

Cutreierînd în primele săptămîni de cursuri școlile din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară am avut satisfacția de a constata că în marea lor majoritate s-a realizat de la început frecvența de zi cu zi a tuturor elevilor înscriși. Acest rezultat îmbucurător se datorește muncii cadrelor didactice, ca și străduințelor secției regionale de învățămînt care, îndrumată de Comitetul regional P.M.R., a luat încă din cursul lunii august o serie de măsuri pentru cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă școlară în școala de 8 ani. Dintre aceste măsuri merită să amintim înființarea a 26 de unități școlare noi, amenajarea de internate și stabilirea de gazde comune, organizarea transportului în comun pentru copiii ce locuiesc departe de școală, readucerea la timp în localitate a copiilor ai căror părinți au fost plecați temporar etc. Un ajutor însemnat au acordat școlilor în asigurarea cuprinderii la cursuri a tuturor elevilor organizațiile de masă, ca și gospodăriile agricole colective.

Și rezultatele nu s-au lăsat așteptate. În raioane ca Gheorgheni, Topliță, Luduș s-au obținut rezultate dintre cele mai bune în școlarizarea tuturor elevilor de vîrstă școlară. În raionul Gheorgheni, bunăoară, nici un copil de vîrstă școlară nu a rămas în afara școlii.

Din păcate, însă, există și raioane unde nu s-a acordat suficientă grijă școlarizării. De pildă, în raionul Odorhei au lipsit de la cursuri, în primele zile de școală, destul de mulți copii. Această situație s-a datorat în bună parte faptului că aici acțiunea de cuprindere a elevilor nu a fost suficient de bine organizată. Între altele, nu s-a manifestat o preocupare stăruitoare pentru organizarea de internate și gazde comune, deși existau posibilități pentru aceasta. În comuna Chirui, bunăoară, se putea rezolva ușor cuprinderea în școală a copiilor care locuiesc la distanțe mai mari prin organizarea unui internat sau a unor gazde, dar aceasta nu s-a realizat decît în urma intervenției organelor regionale.

Pentru colectivele didactice din fiecare școală, pentru directori și secțiile de învățămînt trebuie să fie clar că nu este suficientă înscrierea elevilor, ci se cere o preocupare permanentă pentru menținerea lor în școală. Numai astfel vom reuși să răspundem cu cinste sarcinii trasate de Congresul al III-lea al P.M.R. cu privire la generalizarea învățămîntului de 7 (8) ani.

FRANCISC URMENY

Planuri și programe

Pare de necrezut ca după începerea cursurilor să mai fie directori care nu știu după ce plan de învățămînt trebuie să se desfășoare munca în școlile lor. Și totuși aceasta era, la 20 septembrie, situația în două școli medii din regiunea Dobrogea: cea din comuna M. Kogălniceanu (director tov. Ștefan Ivanoff) și cea din Topraisar (director tov. Nicolae Iancu). Deși secția regională de învățămînt le comunicase din vreme că școlile pe care le conduc nu vor trece în acest an la experimentarea instruirii în producție a elevilor timp de o zi pe săptămînă, amîndoi acești directori aplicau planul de învățămînt al școlilor în care se realizează experimentul.

Iată și o altă anomalie întîlnită în regiune: multe școli sînt lipsite de un document de bază pentru munca instructiv-educativă: programa școlară.

Cunoașterea și aplicarea programelor școlare este, după cum se știe, obligatorie pentru toate cadrele didactice. Organele raionale de învățămînt din regiunea Dobrogea nu par însă a fi convinse de acest lucru. Numai așa se explică faptul că ele nu au difuzat programele școlare în mod organizat și pe baza evidențe, ci au lăsat ca directorii de școli să și le ia singuri, la întîmplare. Urmarea? În unele școli există programe, iar în alte școli ale aceluiași raion nu. De exemplu în raionul Medgidia la școlile de 8 ani din comunele N. Bălcescu și Corbu de Jos găsești programele de matematică și fizică, în timp ce la Școala medie din comuna M. Kogălniceanu ele n-au ajuns. Cum se asigură, în acest caz, parcurgerea în întregime a materiei și cum se stabilește ponderea fiecărui capitol în ansamblul obiectului respectiv? Numai după manual? Dar la ce duce aceasta se poate constata din greșelile anului trecut cînd profesoara Constanța Brebenel de la Școala medie din comuna M. Kogălniceanu a predat timp de cîteva luni fizica și matematica fără a respecta instrucțiunile Ministerului tocmai pentru că s-a condus numai după manual și n-a cunoscut programa.

Este necesar ca secțiile de învățămînt raionale să ia măsuri pentru a asigura grabnic cu programe școlare toate unitățile de învățămînt.

C. PÎRVU

COLABOREAZĂ LA ACEASTĂ PAGINĂ INSPECTORI GENERALI DIN MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Predarea agriculturii în şcolile sătesti

Astăzi în laborator, mîine pe ogoare

Legătură strînsă între teorie şi practică

În şcolile de 8 ani de la sate, studiul agriculturii a devenit, începînd din acest an şcolar, o verigă de bază în pregătirea elevilor pentru viaţă. Numărul mare de ore repartizat acestui studiu corespunde conţinutului său extrem de important, orientat spre problemele esenţiale ale ştiinţelor agricole şi spre experienţa nemijlocită a gospodăriilor agricole fruntaşe. Avînd un rol deosebit de însemnat în pregătirea elevilor, predarea „Agriculturii" trebuie să atingă, de la bun început, un nivel ridicat în vederea realizării în întregime a sarcinilor ce-i revin.

Încă din primele săptămîni de şcoală profesorii de agricultură au avut de rezolvat importanta problemă a concordanţei între conţinutul cunoştinţelor teoretice şi conţinutul activităţilor practice prevăzute ca aplicaţii ale acestora. La prima vedere, aici [illegible]pare nici o dificultate. Programa, judicios întocmită, indică pentru fiecare temă teoretică şi activităţile practice corespunzătoare. Trebuie remarcată preocuparea autorilor programei de a asigura un fundament ştiinţific solid activităţii practice, ca şi de a înlesni aplicarea imediată a cunoştinţelor în activitatea practică. La rîndul lor şi instrucţiunile Ministerului Învăţămîntului privind predarea „Agriculturii" în şcoala generală de 8 ani susţin principiul concordanţei în timp, ca o directivă a cărei importanţă a devenit unanim recunoscută.

În mod concret sarcina de a realiza concordanţa în timp între teorie şi practică revine profesorului de agricultură. Desigur, el trebuie să ţină seama de faptul că planificarea lucrărilor practice este supusă în primul rînd unor criterii ce ţin de caracterul sezonier al muncilor agricole, de ordinea succesivă impusă de legile naturii, de legile dezvoltării organismelor vii. De aceea problema concordanţei în timp între predarea cunoştinţelor teoretice şi lucrările practice va fi rezolvată în munca şcolilor în mod diferit, în funcţie de condiţiile locale.

care predau pentru prima dată cunoştinţe de agricultură, procedează în felul următor : planifică atît problemele teoretice cît şi cele practice în ordinea prevăzută în programă. Cînd ajung să confrunte planul calendaristic al lucrărilor practice cu situaţia reală din unităţile agricole socialiste, constată o nepotrivire flagrantă. În acest caz alcătuiesc, cum e şi firesc, un nou plan de lucrări practice, în funcţie de calendarul muncilor agricole din gospodăria agricolă şi renunţă la concordanţă. De pildă, în momentul de faţă ne aflăm în campania însămînţărilor de toamnă. E normal ca şi elevii clasei a V-a să participe la lucrările de însămînţare, dar tema „Sămînţa şi semănatul", conform ordinei date în programa cunoştinţelor teoretice, urmează a fi predată după 15 noiembrie.

În faţa profesorului se pun deci două probleme aparent contradictorii : pe de o parte să asigure participarea elevilor la lucrările practice la timpul potrivit, iar pe de altă parte să asigure totuşi concordanţa între temele teoretice şi lucrările practice

Cum procedează profesorii cu experienţă, cum realizează ei, într-o măsură corespunzătoare din punct de vedere ştiinţific, ambele cerinţe ?

O serie de profesori din regiunile Dobrogea, Braşov, Maramureş, Argeş au recurs în acest scop la un procedeu folosit în şcolile tehnice şi în şcolile experimentale cu instruire în producţia agricolă — anume la aşa-numitul „instructaj", care nu-i altceva decît mijlocul prin care profesorul dă elevilor explicaţiile ştiinţifice necesare efectuării lucrării practice.

În cazul exemplului dat mai sus, prin intermediul instructajului se transmit cunoştinţe generale despre alcătuirea seminţei, despre condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească o sămînţă bună, despre pregătirea seminţei pentru semănat, despre metodele de semănat, despre timpul optim pentru aceasta şi despre pregătirea maşinii de semănat, bine înţeles făcîndu-se apel şi la cunoştinţe de agrotehnică predate la lecţii, cadrele didactice de specialitate de la Şcoala de 8 ani din comuna Miceşti de Cîmpie, raionul Bistriţa, au organizat o vizită la G.A.C. din satul Visuia. Cu prilejul acestei vizite profesorii au atras atenţia elevilor asupra utilajelor moderne introduse recent în gospodărie, asupra noilor construcţii — gropile siloz pentru porumb, magazia pentru depozitat cerealele, dublul-pătul cu ventilaţie proprie, remizele cu unelte agricole, crescătoria de păsări şi animale etc. Astfel elevii şi-au îmbogăţit cunoştinţele cu date noi referitoare la mijloacele înaintate de cultivare a plantelor şi de îngrijire a animalelor în scopul obţinerii unei producţii maxime.

Şi la Şcoala de 8 ani din comuna Popeşti, raionul Focşani, se acordă o deosebită atenţie laturii practice a pregătirii agrozootehnice a elevilor. Sub îndrumarea profesorilor elevii acestei şcoli au putut cunoaşte îndeaproape desfăşurarea lucrărilor de toamnă în gospodăria colectivă din comună, unde au participat la recoltarea porumbului hibrid, a verzei, a morcovilor etc. Aici ei au avut prilejul să observe direct influenţa îngrăşămintelor şi a factorilor climatici asupra culturilor de legume. Deosebit de instructivă s-a dovedit a fi activitatea depusă de elevi pentru construirea unei răsadniţe.

O preocupare permanentă de a lega organic lecţiile teoretice de practică dovedesc şi cadrele didactice de la Şcoala medie din Darabani. După predarea cunoştinţelor despre sol, profesorul care predă agricultura la clasa a V-a a ţinut cu elevii o lecţie practică pe una din tarlalele gospodăriei. Aici elevii au observat straturile solului, li s-a arătat ce elemente conţine fiecare strat, au analizat structura solului trăgînd apoi concluzii asupra importanţei acesteia pentru cultura plantelor. Elevii clasei a VI-a de la aceeaşi şcoală, care şi-au însuşit în timpul lecţiilor o serie de cunoştinţe referitoare la cultura grîului, au avut prilejul să vadă în cadrul gospodăriei colective cum se efectuează arătura pentru grîu, cum se menţine terenul pînă la semănat, cum se fertilizează solul şi cum sînt tratate şi condiţionate seminţele.

Un bun prilej de a cunoaşte nemijlocit munca în gospodăria colectivă îl oferă elevilor din clasa a VI-a perioada de practică continuă din acest trimestru. Dorind să organizeze cît mai bine practica, profesorii şcolii din Domneşti, raionul Curtea de Argeş, au luat legătura cu gospodăria agricolă colectivă din comună pentru a alege în vederea practicii timpul cel mai potrivit în care elevii să poată participa la lucrări cît mai numeroase şi mai variate.

Alte şcoli au şi efectuat perioada de practică. De pildă, elevii Şcolii medii „St. O. Iosif" din Rupea s-au reunors în clasă după ce timp de o săptămînă au studiat planul de cultură al gospodăriei colective, au participat la lucrările de pregătire a solului şi a seminţelor înainte de semănat, au cercetat comparativ recoltele de cartofi în funcţie de calitatea solului, de felul în care a fost pregătit acesta şi de îngrăşămintele administrate. Deosebit de interesante au fost observaţiile directe şi concluziile trase de elevi, sub îndrumarea profesorilor şi a colectiviştilor, a supra culturii a două soiuri diferite de cartofi pe acelaşi teren, cît şi studierea atacului diferiţilor dăunători ai culturilor de cartofi. Elevii au căpătat cu uşurinţă deprinderea de a identifica tuberculii atacaţi de larvele gîndacului de mai şi au manifestat interes pentru mijloacele de combatere a acestui dăunător. De asemenea, lucrînd alături de colectivişti elevii şi-au însuşit metodele de recoltare a cartofilor după soi şi mărime şi au învăţat cum se desfăşoară operaţiunea de înmagazinare a acestora. Însoţind elevii în perioada de practică în gospodărie profesorii de specialitate le-au îndreptat atenţia asupra problemelor esenţiale privind cultura plantelor.

Predînd cunoştinţele de agricultură în legătură nemijlocită cu agrotehnica înaintată practicată în marile unităţi agricole socialiste, profesorii pot asigura o temeinică pregătire a tineretului din mediul sătesc pentru viitoarea lui muncă pe ogoare.

C. DEMETRESCU

VALENTINA VIŞAN
cercetător la Institutul de ştiinţe pedagogice

Chezăşia unei pregătiri temeinice

Folosirea largă în cadrul lecţiilor de agricultură a bogatei experienţe dobîndite de întreprinderile agricole socialiste din ţara noastră asigură predării un caracter concret, o leagă strîns de viaţă, de practică. Înţelegînd acest fapt profesorii de agricultură au căutat să orienteze lecţiile lor, încă de la începutul activităţii didactice din acest an, spre munca gospodăriilor agricole colective.

Pentru a le forma elevilor o imagine de ansamblu asupra felului cum este organizată gospodăria colectivă şi urmărind în acelaşi timp să le fixeze unele cunoştinţe de agrotehnică predate la lecţii, cadrele didactice de specialitate de la Şcoala de 8 ani din comuna Miceşti de Cîmpie, raionul Bistriţa, au organizat o vizită la G.A.C. din satul Visuia. Cu prilejul acestei vizite profesorii au atras atenţia elevilor asupra utilajelor moderne introduse recent în gospodărie, asupra noilor construcţii — gropile siloz pentru porumb, magazia pentru depozitat cerealele, dublul-pătul cu ventilaţie proprie, remizele cu unelte agricole, crescătoria de păsări şi animale etc. Astfel elevii şi-au îmbogăţit cunoştinţele cu date noi referitoare la mijloacele înaintate de cultivare a plantelor şi de îngrijire a animalelor în scopul obţinerii unei producţii maxime.

Şi la Şcoala de 8 ani din comuna Popeşti, raionul Focşani, se acordă o deosebită atenţie laturii practice a pregătirii agrozootehnice a elevilor. Sub îndrumarea profesorilor elevii acestei şcoli au putut cunoaşte îndeaproape desfăşurarea lucrărilor de toamnă în gospodăria colectivă din comună, unde au participat la recoltarea porumbului hibrid, a verzei, a morcovilor etc. Aici ei au avut prilejul să observe direct influenţa îngrăşămintelor şi a factorilor climatici asupra culturilor de legume. Deosebit de instructivă s-a dovedit a fi activitatea depusă de elevi pentru construirea unei răsadniţe.

O preocupare permanentă de a lega organic lecţiile teoretice de practică dovedesc şi cadrele didactice de la Şcoala medie din Darabani. După predarea cunoştinţelor despre sol, profesorul care predă agricultura la clasa a V-a a ţinut cu elevii o lecţie practică pe una din tarlalele gospodăriei. Aici elevii au observat straturile solului, li s-a arătat ce elemente conţine fiecare strat, au analizat structura solului trăgînd apoi concluzii asupra importanţei acesteia pentru cultura plantelor. Elevii clasei a VI-a de la aceeaşi şcoală, care şi-au însuşit în timpul lecţiilor o serie de cunoştinţe referitoare la cultura grîului, au avut prilejul să vadă în cadrul gospodăriei colective cum se efectuează arătura pentru grîu, cum se menţine terenul pînă la semănat, cum se fertilizează solul şi cum sînt tratate şi condiţionate seminţele.

Un bun prilej de a cunoaşte nemijlocit munca în gospodăria colectivă îl oferă elevilor din clasa a VI-a perioada de practică continuă din acest trimestru. Dorind să organizeze cît mai bine practica, profesorii şcolii din Domneşti, raionul Curtea de Argeş, au luat legătura cu gospodăria agricolă colectivă din comună pentru a alege în vederea practicii timpul cel mai potrivit în care elevii să poată participa la lucrări cît mai numeroase şi mai variate.

Alte şcoli au şi efectuat perioada de practică. De pildă, elevii Şcolii medii „St. O. Iosif" din Rupea s-au reunors în clasă după ce timp de o săptămînă au studiat planul de cultură al gospodăriei colective, au participat la lucrările de pregătire a solului şi a seminţelor înainte de semănat, au cercetat comparativ recoltele de cartofi în funcţie de calitatea solului, de felul în care a fost pregătit acesta şi de îngrăşămintele administrate. Deosebit de interesante au fost observaţiile directe şi concluziile trase de elevi, sub îndrumarea profesorilor şi a colectiviştilor, a supra culturii a două soiuri diferite de cartofi pe acelaşi teren, cît şi studierea atacului diferiţilor dăunători ai culturilor de cartofi. Elevii au căpătat cu uşurinţă deprinderea de a identifica tuberculii atacaţi de larvele gîndacului de mai şi au manifestat interes pentru mijloacele de combatere a acestui dăunător. De asemenea, lucrînd alături de colectivişti elevii şi-au însuşit metodele de recoltare a cartofilor după soi şi mărime şi au învăţat cum se desfăşoară operaţiunea de înmagazinare a acestora. Însoţind elevii în perioada de practică în gospodărie profesorii de specialitate le-au îndreptat atenţia asupra problemelor esenţiale privind cultura plantelor.

Predînd cunoştinţele de agricultură în legătură nemijlocită cu agrotehnica înaintată practicată în marile unităţi agricole socialiste, profesorii pot asigura o temeinică pregătire a tineretului din mediul sătesc pentru viitoarea lui muncă pe ogoare.

C. DEMETRESCU

● Ştiri ● Ştiri ● Ştiri ● Ştiri ●

Cu sprijinul secţiei de învăţămînt, profesorii care predau agricultura în şcolile din raionul Constanţa au organizat în mod judicios activitatea cercului lor pedagogic. În planul de muncă al cercului sînt prevăzute lecţii deschise demonstraţii practice, expuneri şi referate urmate de discuţii.

Cercul se preocupă îndeaproape de ajutorarea cadrelor didactice în rezolvarea problemelor concrete ale muncii lor. Astfel, pe ordinea de zi a primei şedinţe a cercului s-a aflat discutarea planificării lecţiilor şi activităţilor practice la clasa a VI-a. Totodată, cu ajutorul secţiei de învăţămînt s-a luat legătura cu Consiliul agricol local şi cu gospodăriile agricole colective pentru a se stabili perioada optimă de desfăşurare a lucrărilor practice. În şedinţa cercului pedagogic s-a stabilit că practica agricolă continuă a elevilor să înceapă la aceeaşi dată — 1 octombrie pentru toate şcolile, întrucît condiţiile concrete ale gospodăriilor agricole colective din toate raioanele sînt asemănătoare.

Pornind de la început pe un drum just, cercul pedagogic va constitui, desigur, un ajutor însemnat în munca profesorilor de agricultură.

Ing. GHEORGHE TĂTARU
Constanţa

★

Pentru a lega mai strîns predarea obiectului „Agricultura" de practică, profesorii de specialitate de la Şcoala de 8 ani din comuna Varona, raionul Fălticeni, au iniţiat organizarea unei expoziţii care să cuprindă produse agricole grupate pe ramuri ale agriculturii. La amenajarea expoziţiei, realizată cu sprijinul gospodăriei agricole colective „Libertatea", şi-au adus din plin contribuţia elevii claselor V-VII.

Organizată pe sectoare, expoziţia cuprinde produse agricole naturale şi conservate din grupa plantelor de cultură şi a plantelor legumicole, produse din sectoarele viticultură, floricultură şi apicultură. Sînt prezentate de asemenea în expoziţie numeroase ierbare, planşe, albume şi fotografii care ilustrează realizările gospodăriei colective, precum şi materiale didactice necesare lecţiilor de agricultură.

Făcînd cunoscute elevilor plantele cultivate în regiune, soiurile cel mai bine adaptate, familiarizîndu-i cu date privitoare la recoltele obţinute în gospodăriile fruntaşe, expoziţia le stimulează interesul pentru problemele agriculturii, dezvoltă dragostea lor faţă de munca colectiviştilor.

Prof. HARALAMBIE LUPU
com. Vorona, raionul Fălticeni

„CONSULTAŢIE" COLEGIALĂ

Folosirea intuiţiei în predarea primelor noţiuni de aritmetică

Se ştie că gîndirea copilului de vîrstă şcolară mică are, în general, un caracter concret. Ţinînd seama de această particularitate psihică, învăţătorul va trebui să pornească în formarea noţiunilor de aritmetică de la predarea intuitivă, mergînd treptat spre dezvoltarea gîndirii abstracte.

Folosind materialul intuitiv este însă foarte important să nu transformăm intuiţia în scop în sine, să nu pierdem din vedere faptul că perceperea intuitivă constituie doar calea către dezvoltarea gîndirii abstracte. A exagera în folosirea intuiţiei este tot atît de dăunător ca şi a o ignora, căci abuzul în această direcţie duce la slăbirea interesului şi a atenţiei elevilor pentru lecţie, iar uneori poate chiar frîna dezvoltarea gîndirii lor, oprind-o pe treapta reprezentărilor concrete.

Necesitatea folosirii abundente a materialului intuitiv se simte doar în prima perioadă de studiu, aceea a formării numerelor, cînd, pe lîngă prezentarea şi comentarea ilustraţiilor din manual, folosim materialul didactic clasic. Pe măsură ce cunoştinţele de aritmetică ale elevilor se lărgesc este bine însă să reducem treptat folosirea materialului intuitiv, rezumînd-o la strictul necesar.

O greşeală însemnată fac acei învăţători care folosesc materialul intuitiv şi în etapa consolidării cunoştinţelor. De regulă, procedează aşa învăţătorii care mai practică încă metoda primitivă a adunării bazate pe numărare, metodă caracteristică pentru copiii de vîrstă preşcolară. Avînd de adunat două grupe de obiecte — să spunem 4 cuburi şi 2 cuburi — aceştia adună ambele grupe, le amestecă şi numără obiectele grupei nou obţinute. Pentru copiii de vîrstă preşcolară acest procedeu este firesc, dar pentru elevii clasei I el nu mai este indicat, căci acum se cere să facem mai mult apel la raţionament. Elevii cărora li se predă adunarea şi scăderea prin metoda aceasta înapoiată nu se vor putea lipsi de materialul simţi mereu nevoia de a-şi număra degetele, de a folosi beţişoarele sau numărătoarea.

Cum e bine să procedăm la adunarea şi scăderea pînă la 10? În nici un caz pe calea numărării, ci pe calea metodei perfecţionate a adăugirii şi scăderii succesive a cîte unei unităţi sau a unei grupe de unităţi — folosind, desigur, un material intuitiv cît mai bogat şi mai variat, dar fără exagerare.

O problemă destul de complexă în munca învăţătorului care predă la clasa I o constituie asigurarea înţelegerii de către elevi a noţiunii de „zece" ca o nouă unitate de calcul, de ordinul II. Dacă alăturăm 10 bile, 10 beţişoare, 10 creioane etc., elevii nu vor percepe de la început această grămadă de obiecte ca o unitate compusă, cu toate explicaţiile pe care le vom da în scopul lămuririi noţiunii de „zece", ci vor vedea un număr de unităţi simple, alăturate. Perceperea noţiunii de „zece" se va realiza în acest caz anevoie, după lecţii repetate şi va reclama timp îndelungat. Nu acelaşi lucru se va întîmpla dacă ne vom folosi de beţişoare care, după ce au fost numărate ca unităţi simple, vor fi legate în mănunchi, de cuburi izolate care vor fi înlocuite cu bara de 10 cuburi, ori de hîrtii de cîte 1 leu care vor fi înlocuite de hîrtia de 10 lei. În acest caz vom putea trage de îndată concluzia că mănunchiul de 10 beţişoare, bara de 10 cuburi, bancnota de 10 lei se pot numi pe scurt „o zece", deoarece înlocuiesc 10 unităţi.

Procedînd în acest fel vom înlătura şi dificultatea întîmpinată de regulă atunci cînd e vorba de explicarea ştiinţifică a folosirii cifrei zero la scrierea numărului 10. Într-adevăr, dacă vom preda noţiunea de zece cu materialul specificat mai sus, vom putea atrage atenţia elevilor asupra faptului că, înlocuind beţişoarele cu mănunchiul, cuburile cu bara, bancnotele de 1 leu cu bancnota de 10 lei am obţinut, vom scrie în locul lor zero, cifră care înseamnă „nimic", şi că vom adăuga înaintea lui cifra 1 reprezentînd o zece. Explicaţia aceasta, accesibilă copiilor, le va înlesni mult înţelegerea scrierii numărului 10. Continuînd apoi cu formarea numerelor de la 11 la 20, vom proceda în felul următor: îndreptăm un cub spre bară, adică spre zece, şi arătăm elevilor că lîngă zece se adaugă o unitate care îl înlătură pe zero, formîndu-se astfel numărul unsprezece. Mai adăugăm un cub şi obţinem doisprezece ş.a.m.d., pînă vom adăuga al zecelea cub, cînd vom înlocui şi a doua serie de zece cuburi izolate cu a doua bară, obţinînd două zeci.

În cazul cînd materia predată anterior a fost însuşită în mod temeinic elevii nu vor întîmpina dificultăţi la adunarea şi scăderea cu trecere peste zece. În ceea ce priveşte cazul în care trebuie să se scadă cîteva unităţi dintr-un număr de două cifre, experienţa mi-a dovedit că nu e indicat procedeul folosit de unii învăţători care, pentru efectuarea operaţiei 17—4, de exemplu, îi învaţă pe elevi să scadă întîi unităţile (7—4), iar apoi să adauge unităţile rămase la zece (10+3). În acest caz adunarea nu este justificată, căci se complică într-un mod nelogic înţelegerea sensului scăderii. Mi se pare mult mai just să lămurim procedeul scăderii în acest caz cu ajutorul beţişoarelor şi al mănunchiului de 10 beţişoare, în felul următor: numărul 17 se compune dintr-o zece şi 7 unităţi. Dacă scădem 4 unităţi, rămînem cu o zece şi 3 unităţi, adică cu 13.

Deosebita atenţie acordată în această perioadă înţelegerii de către elevi a formării numerelor, a componenţei lor, a sensului operaţiilor aritmetice, folosirea raţională, judicioasă în acest scop a materialului intuitiv, au o deosebită însemnătate pentru întreg studiul ulterior al aritmeticii în şcoala de 8 ani.

Lecţiile de geografie în clasa a III-a

Primele noţiuni elementare de geografie elevii le primesc încă în clasa I. Apoi aceste noţiuni se conturează în clasa a II—a, unde se şi încadrează într-o sferă mai largă. În clasa a III—a geografia apare ca obiect distinct, elevii studiind în mod organizat şi sistematic locul natal şi împrejurimile acestuia pînă la delimitarea regiunii în cadrul geografic al R.P.R. În această clasă copiii ajung să cunoască înfăţişarea şi viaţa nouă a oraşelor şi satelor regiunii natale, realizările dobîndite de oamenii muncii din cuprinsul ei sub conducerea partidului.

Este indicat ca primele lecţii de geografie din clasa a III—a să se bazeze pe observaţiile concrete ale elevilor în timpul excursiilor făcut de ei în primele săptămîni de şcoală. Astfel de excursii, dacă sînt bine organizate, le formează elevilor o imagine vie despre fenomenele pe care le studiază, înlesnind prin aceasta o însuşire temeinică şi conştientă a cunoştinţelor predate. Străbătînd oraşul, de pildă, copiii văd realizările oamenilor muncii, îşi dau seama că pe locurile unde pînă nu de mult mai erau cocioabe sau maidane se înalţă astăzi fabrici noi şi uzine, blocuri minunate de locuinţe, instituţii de artă şi cultură, frumoase parcuri de odihnă. În astfel de împrejurări copiii ajung să tragă pe baza propriilor lor observaţii concluzii despre măreaţa operă de construire a socialismului în oraşul lor şi în întreaga patrie.

În planul meu am înscris, după vizitarea cu elevii a noilor cartiere, a fabricilor şi uzinelor construite în anii regimului democrat - popular, familiarizarea lor cu aspectele noi ale satului colectivizat. Astfel am organizat vizite la gospodăriile agricole colective din apropierea oraşului. Copiii au înţeles, din tot ceea ce au văzut, că viaţa nouă a ţăranilor colectivişti se datoreşte grijii pe care le-o poartă partidul şi guvernul.

Ţinînd să dau elevilor mei şi prilejul de a cunoaşte înfăptuiri din alte regiuni ale ţării, i-am îndemnat să-şi procure ilustraţii şi vederi, organizînd în acest scop schimbul prin corespondenţă cu alte şcoli din ţară.

Excursiile în afara oraşului, unde terenul prezintă forme variate de relief, contribuie foarte mult la cunoaşterea de către elevi a acestor forme. Experienţa mi-a arătat că, pentru consolidarea celor cunoscute, este bine ca elevii să le reproducă în machetă, lucrată în plastilină. Se poate trece apoi, după însuşirea temeinică şi conştientă a cunoştinţelor despre formele de relief, la întocmirea machetelor raionului şi regiunii. Mi-am dat seama în anii trecuţi că lucrînd în felul acesta imaginile de ansamblu se întipăresc mult mai bine în mintea elevilor.

Iată cum am procedat. Am procurat întîi materialul necesar: plastilină, beţişoare, cretă colorată, hîrtii colorate, lipici, carton, placaj etc. După ce am stabilit conturul raionului şi al regiunii, am trecut împreună cu elevii la determinarea formelor de teren. Am ridicat munţii şi dealurile, pe care i-am îmbrăcat cu păduri, ţinînd seama de altitudine pentru determinarea zonelor de vegetaţie şi a faunei specifice. Pădurile au fost reprezentate prin beţişoare de culoarea trunchiului copacilor. La munţii mai înalţi şi pe unele dealuri am înfipt mici bucăţi de calcar, pentru că munţii din regiunea noastră sînt calcaroşi. In munţii din partea Beiuşului am fixat peştera Meziad, iar în apropiere de calea ferată Oradea — Cluj am scobit în munte peştera Vadul Crişului.

În partea de apus a regiunii — cîmpia Crişurilor — am presărat praf verde de cretă. Apele curgătoare le-am reprezentat prin linii şerpuite din plastilină albastră, iar apele stătătoare prin mici suprafeţe presărate cu praf de cretă albastră.

Căile ferate şi drumurile care leagă centrele raionale cu reşedinţa de regiune au fost făcute din carton; pe margini apărea cîte o piatră kilometrică, din cretă albă, cu numere făcute din cerneală roşie. Podurile peste drumuri şi ape curgătoare au fost făcute din placaj subţire, vopsit în diferite culori.

Reşedinţa de regiune şi centrele raionale au fost reprezentate prin mici grupuri de blocuri, de fabrici şi uzine cu coşuri înalte, executate din plastilină.

În cadrul acestor lucrări copiii şi-au manifestat imaginaţia creatoare, căutînd să reprezinte cît mai sugestiv aspectul regiunii, multiplele ei forme de relief, frumuseţile şi bogăţiile de care dispune.

Cînd elevii au ajuns să cunoască formele de teren şi semnele convenţionale pentru reprezentarea lor grafică, am trecut la citirea hărţilor şi la întocmirea lor. La început s-au executat hărţi mici. Apoi am trecut la mărirea lor cu elevii care au dovedit aptitudine pentru desen.

După întocmirea hărţilor am organizat „colţul geografic", care cuprindea machete, hărţi „calendarul naturii", panouri reprezentînd bogăţiile solului şi subsolului regiunii etc.

Cu ajutorul acestui variat material didactic elevii şi-au putut însuşi în mod mai temeinic şi conştient cunoştinţele predate.

I. TINCĂU
Oradea

LA ORA DE ARITMETICĂ

În orele de compunere

Cine a urmărit lucrările scrise la limba romînă ale candidaţilor prezentaţi la examenul de admitere în clasa a VIII-a şi la examenul de maturitate a avut prilejul să constate că, dacă majoritatea absolvenţilor reuşesc să-şi exprime ideile în mod corect, precis şi nuanţat, mai sînt unii care în cursul anilor de şcoală nu şi-au format deprinderi temeinice de exprimare.

Ne aflăm la începutul unui nou an şcolar. De aceea e bine să ne gîndim, pentru a înlătura deficienţele vădite în anii trecuţi, la formele cele mai eficiente care contribuie la dezvoltarea deprinderilor de alcătuire şi de redactare a lucrărilor scrise şi stimulează interesul elevilor pentru acest gen de activitate. Ne vin în ajutor programele şcolare, mai cu seamă noile programe pentru şcoala de 8 ani, care prevăd numeroase ore de compunere. Bunăoară, la clasa a V-a se prevăd anual 20 de ore de compunere, iar la clasa a VI-a 14 ore. De asemenea, noile manuale pentru clasele V—VII cuprind numeroase exerciţii şi teme variate pentru lucrări scrise.

Cele mai potrivite teme pentru compuneri, în această primă parte a anului, sînt acelea care utilizează datele noi cu care s-a îmbogăţit experienţa de viaţă a elevilor cu prilejul excursiilor şi al drumeţiei din perioada vacanţei. Acestea au lărgit orizontul elevilor prin faptul că le-au înlesnit contactul cu harnicii constructori ai socialismului la locul lor de muncă în uzine şi fabrici, pe ogoarele înfrăţite, i-au pus în situaţia de a cunoaşte şi a admira oraşe noi, privelişti minunate ale patriei noastre socialiste, le-au dat ocazia să lege prietenii noi, sincere şi durabile. Asemenea momente de neuitat le-au dezvoltat, fără îndoială, imaginaţia şi spiritul de observaţie, le-au îmbogăţit gîndurile şi sentimentele, sporindu-le astfel posibilităţile creatoare. Se cere ca acum, în lecţiile de compunere, să-i ajutăm pe elevi să selecteze din multitudinea de impresii şi cunoştinţe faptele de viaţă cele mai caracteristice, să dea în compunerile lor o imagine vie şi grăitoare a celor văzute şi trăite de ei.

Inainte de toate e necesar ca, printr-o convorbire cu elevii, să le reîmprospătăm cunoştinţele şi impresiile din excursie, avînd în vedere că nu toţi şi-au însemnat impresiile într-un carnet de drum. Cu acest prilej fiecare elev care a luat parte la excursie va retrăi ceea ce l-a impresionat mai mult, îşi va aminti un detaliu în plus faţă de ceilalţi colegi, pentru ca toţi împreună să reconstituie în mod cît mai concret şi mai exact aspectele obiectivului vizitat. Dacă ne dăm seama că imaginea de ansamblu se încheagă mai greu, că elevii au uitat anumite detalii semnificative, e bine să le citim în clasă cîteva fragmente dintr-un ghid sau dintr-o monografie ori să le prezentăm unele albume referitoare la oraşul sau regiunea vizitată. Nu vom uita nici să atragem atenţia elevilor asupra aspectelor celor mai caracteristice, mai semnificative, să le spunem că acestea prezintă în primul rînd interes. Totodată însă îi vom lămuri asupra însemnătăţii pe care o prezintă într-o compoziţie folosirea detaliului semnificativ, deprinzîndu-i să preţuiască elementul concret şi să evite generalităţile.

De pildă, în legătură cu compunerea pe tema „Construcţii noi pe litoralul Mării Negre", recomandată în manualul pentru clasa a V-a, elevii vor fi îndrumaţi să descrie cu exactitate cele văzute de ei în excursia pe care au făcut-o la mare, să dea amănunte concrete, convingătoare în legătură cu frumuseţea noilor construcţii de pe litoral, în legătură cu aspectul exterior al blocurilor (forma lor, culorile, numărul etajelor, ornamentele, felul în care sînt luminate seara), cît şi cu aspectul lor interior (mobilierul, covoarele, florile etc.), să redea mîndria pe care au simţit-o în faţa marilor realizări de pe litoral.

Pregătind compuneri pe temele „O vizită la întreprindere" sau „Viaţa îmbelşugată a colectiviştilor într-o gospodărie agricolă colectivă", îi vom îndruma pe elevi să prezinte în lucrările lor oamenii întîlniţi de ei în producţie, să zugrăvească pe scurt portretul unui muncitor sau al unui colectivist pe care l-au cunoscut mai bine şi care i-a impresionat mai mult, să vorbească despre sectorul în care lucrează acesta, să-i prezinte chipul, particularităţile fizice, îmbrăcămintea, să descrie felul în care munceşte, felul în care le-a vorbit despre activitatea lui şi a tovarăşilor lui şi să arate cum i-a făcut prin aceasta să îndrăgească mai mult munca şi pe oamenii muncii. Să-i ajutăm pe elevi să redea în compunerile lor o scurtă discuţie la care au fost martori, un dialog revelator care contribuie la caracterizarea unor oameni sau a unor aspecte ale mediului înconjurător.

Cît priveşte experienţa de viaţă cîştigată în drumeţie, ea va putea fi redată în compuneri în care elevii povestesc o întîmplare petrecută în timpul vacanţei sau descriu un colţ din natura patriei. Este bine să-i ajutăm pe elevi să-şi întocmească în aşa fel planul acestor compuneri încît să povestească gradat întîmplarea, pentru a impresiona pe cel ce o citeşte, să redea cu umor, acolo unde e cazul, o anumită situaţie, să înfăţişeze plastic un aspect din natură.

În ora în care vom discuta compunerile este bine să citim cît mai multe lucrări, să stimulăm elevii la discutarea lor, pentru ca astfel să înveţe cît mai mult. După lectura unor compuneri în care se descriu aspecte dintr-o fabrică sau uzină, dintr-o gospodărie agricolă colectivă e indicat să le citim elevilor un reportaj literar sau un fragment dintr-un reportaj cu temă asemănătoare, pentru ca ei să poată face comparaţii, să-şi dea seama în ce constă arta reportajului literar şi să înveţe de la scriitori cum să observe şi să descrie realitatea, cum să surprindă frumuseţea vieţii şi realizările oamenilor muncii.

Prin astfel de procedee contribuim la stimularea deprinderilor creatoare ale elevilor, îi obişnuim treptat să scrie, să compună cu plăcere, să-şi transpună în scris, într-un limbaj corect şi nuanţat, ideile, impresiile, sentimentele.

ZORINA REGMAN

IN RECREAŢIE

La inspecţie

Ora începe ca de obicei. Totuşi undeva, în atmosferă, în chipul foarte liniştit în care stau copiii, în comportarea exagerat de „naturală" a profesorului se simte acum ceva deosebit, ceva ce nu e ca întotdeauna. Acest „ceva" se află întruchipat în prezenţa unei persoane străine de clasă, care a luat loc tăcută într-o bancă din fund — un inspector.

Profesorul foileteazǎ liniştit catalogul şi simte încordarea atentă a clasei, mai ales a celor cîţiva „clienţi" obişnuiţi care îi dau de obicei bătaie de cap şi care se tem acum, mai mult decît oricînd, să nu fie chemaţi la lecţie. Teama lor zadarnică îi trezeşte un zîmbet vag, ascuns în colţul gurii. „Ce ştiu ei?" Acum nu ei, ci el este acela care încearcă emoţiile unui elev examinat. Şi, cum nu e de loc interesat să se facă de rîs, împinge liniştit catalogul spre colţul catedrei, savurîndu-şi dinainte lovitura.

— Să poftească la tablă Popescu!

Prin clasă trece un murmur încet, abia şoptit! Popescu e fruntaşul clasei, cel mai bun dintre cei buni. De aici încolo, ora începe să aibă calităţile unei adevărate competiţii de cunoştinţe.

— Ce aţi învăţat pentru astăzi?

Răspunsul vine prompt, clar, curgător, sonor.

— Atunci, să auzim ce ne poţi spune despre cutare chestiune.

Popescu reacţionează ireproşabil, ca un automat conectat la întrebările profesorului. Nici o greşeală, nici o confuzie, nici o ezitare.

— Poţi să dezvolţi problema pe tablă?

— Desigur.

Cîmpul negru se acoperă rapid de formule şi schiţe. Totul este absolut corect, chiar perfect.

— Nici o greşeală. Poţi trece la loc! Să continue Ionescu!

Şi din nou un murmur trece printre elevi. O altă forţă a clasei se îndreaptă cu dezinvoltură spre tablă şi scena se repetă.

Toţi elevii au înţeles. Cei nepregătiţi, care stăturseră mai încordaţi, se liniştesc cu totul. Pe ei nu-i va mai asculta, sînt acum siguri.

★

Inspectorii (noi credem că toţi) ştiu însă că însuşirile unei lecţii nu depind de modul în care s-au prezentat cîţiva elevi la verificarea cunoştinţelor. Ei ştiu că măiestria profesorului poate fi dovedită în munca de ridicare a tuturor elevilor la nivelul celor buni. De aceea caută să vadă aceasta şi, ca să îndrumeze cu adevărat, îşi formulează concluziile cu exigenţă.

★

Dar ce gîndesc oare elevii despre profesorul lor atunci cînd observă că de fiecare dată, la inspecţii, el caută să scoată la tablă numai pe Ionescu şi pe Popescu?

B. OCTAVIAN

Aprecierea cunoştinţelor la lecţii

Sînt multiple problemele pe care le poate ridica notarea elevilor acum, la începutul anului şcolar.

Există unii profesori care gîndesc aşa: „Am să fiu mai sever în primele zile de şcoală. Le pun o serie de trei şi patru, băieţii se lămuresc că nu-i de glumă şi se apucă de treabă". Alţii, dimpotrivă, îşi zic că e mai bine să nu-i „sperie" pe copii de la început şi manifestă o excesivă îngăduinţă, pentru ca abia mai tîrziu să adopte exigenţa ce se cerea de la început. Am mai putea vorbi şi de o a treia categorie, pe care am numi-o a „neutrilor", pentru că aceştia nu sînt nici deosebit de exigenţi, dar nici exagerat de îngăduitori. Ei preferă o soluţie mai simplă: nu pun note. Aşteaptă o zi, două, trei „să se familiarizeze cu clasa", „să cunoască elevii" etc. Trec două, trei zile, trece o săptămînă, apoi alta şi încă una, şi se trezesc la mijlocul trimestrului că situaţia notelor nu-i tocmai roză. Atunci intră în panică, ascultă cîte cinci elevi pe oră, dau lucrări de control şi clasa suportă consecinţele unei neglijenţe prea tîrziu descoperite.

Variantele prezentate aici nu caracterizează notarea în şcolile noastre. Am vorbit totuşi despre ele pentru că se mai vădesc pe alocuri şi, deci, mai pot dăuna procesului de învăţămînt.

rea şi notarea cunoştinţelor elevilor, şi o serie de alte neajunsuri care, dacă nu duc la exagerări ca cele înfăţişate mai sus, nu sînt totuşi lipsite de unele urmări negative.

Am asistat de curînd la cîteva lecţii ţinute în cele două şcoli medii din Tîrnăveni. Ele ne-au furnizat o sumă de observaţii pe care le socotim demne de comentat. Să vorbim despre fiecare lecţie în parte.

Prima. O lecţie de istorie la clasa a IX-a „A" a Şcolii medii nr. 1, predată de profesorul Nicolae Ionescu. Este invitată la tablă o elevă căreia i se cere să vorbească despre orînduirea socială a vechilor slavi. Răspunsul este corect, curgător, formulat în fraze frumoase. Eleva nu face decît o singură greşeală. „Ai răspuns bine" — conchide profesorul. Cea de a doua elevă e mai puţin pregătită şi i se atrage atenţia că „ar putea să mai înveţe". Apoi se trece la lecţia nouă şi, din felul cum decurge, se vede că avem de a face cu un profesor cu reale calităţi.

Dar notele? Catalogul este închis şi în el nu au fost trecute decît absenţele. Abia în cancelarie, tovarăşul Ionescu îşi aminteşte de acest „amănunt" şi înscrie în dreptul primei eleve ascultate un 9, iar în dreptul celei de a doua un 6. Este vădit de o

mărul de note existente în catalog fiind proporţional cu cel al orelor ţinute de la începutul anului, ne convingem că omisiunea are un caracter întîmplător. Ea nu poate fi trecută însă cu vederea. Nota are un caracter stimulativ şi ea trebuie dată în faţa elevilor examinaţi şi a întregii clase.

Pe lîngă aceasta se mai ridică o întrebare. Sînt suficiente cele două propoziţii prin care au fost caracterizate răspunsurile elevelor ascultate? Socotim că nu. Atunci cînd răspunsurile sînt bune, şi cu atît mai mult în cazurile cînd sînt slabe, este necesar ca profesorul să arate lipsurile şi calităţile lor. Pe lîngă faptul că elevii capătă astfel certitudinea că nu au fost nedreptăţiţi, aprecierile profesorilor le dau posibilitatea să înţeleagă în ce constau lacunele din pregătirea lor şi ce au de făcut pentru a le înlătura. Mai ales acum, la începutul cursurilor, astfel de scurte comentarii sînt cu atît mai necesare cu cît ele pot avea valoarea unor linii de orientare pentru munca întregului an de învăţătură.

Din păcate, situaţii similare am întîlnit şi la alte lecţii din aceeaşi şcoală. La clasa a XI-a „B", la o oră de geografie cu tema „Trecutul istoric al reliefului patriei noastre", ţinută de profesorul Ştefan Covrig, au răspuns doi

corecte, constituind o justă apreciere a răspunsurilor. Profesorul a comunicat elevilor notele în faţa clasei, imediat după ce au fost examinaţi. Dar în cazul acesta răspunsurile nu au primit nici un fel de apreciere.

La clasa a VIII-a „C", profesoara Maria Moraru recapitula cu elevii cunoştinţe de gramatică din clasele V—VII. Cum e şi firesc, această oră s-a desfăşurat de la început pînă la sfîrşit cu ajutorul elevilor. Pe rînd aceştia au fost invitaţi la tablă, au formulat şi au scris propoziţii, le-au analizat etc. Dintre toţi însă numai unul s-a bucurat de privilegiul de a fi notat. De ce?

În sfîrşit, în ora de ştiinţe naturale ţinută la clasa a VI-a „C" de la Şcoala medie nr. 2, am întîlnit o profesoară — tovarăşa Elena Olteanu — care a adăugat notelor şi scurte aprecieri. Cum au fost însă făcute acestea? Primul elev a primit nota 9 pentru că „nu a ştiut unde se găseşte pancreasul", iar cel de al doilea nota 5 pentru că „a greşit coşul pieptului". Este adevărat — aşa cum se scuza de altfel tovarăşa Olteanu — că nu poţi sacrifica prea mult din timpul unei ore pentru a explica elevilor nota primită. Dar este tot atît de adevărat că într-o formulare concisă se poate releva într-un chip mult

ţial pentru a orienta munca elevilor.

Trebuie să precizăm că toţi profesorii despre care am vorbit pînă aici sînt oameni bine pregătiţi, cu certe însuşiri pedagogice. Înseşi lecţiile la care am asistat au dovedit aceasta. Profesorul Nicolae Ionescu, de exemplu, s-a remarcat prin chipul logic, organizat şi limpede în care a expus noile cunoştinţe. Profesorul Ştefan Covrig a reuşit să stimuleze interesul elevilor prin materialul didactic folosit, prin caracterul viu şi colorat al expunerii, după cum profesoara Elena Olteanu a formulat cu pricepere întrebările menite a-i conduce pe elevi spre problemele-cheie ale lecţiei recapitulative. Totuşi, nici unul dintre aceşti profesori n-a folosit pe deplin importantul mijloc de apreciere şi stimulare a pregătirii elevilor pe care-l reprezintă notele. Aceasta înseamnă că nu întotdeauna notele stau în atenţia profesorilor — chiar a profesorilor buni — în aceeaşi măsură ca şi toate celelalte aspecte ale procesului de învăţămînt.

Rîndurile de faţă au tocmai scopul de a le aminti că notele nu slujesc numai la evidenţa nivelului de cunoştinţe al clasei, ci că ele constituie, atunci cînd sînt folosite cu pricepere, un auxiliar preţios pentru continua îmbună-

SEMNIFICAŢIA UNEI DISCUŢII

Unul din obiectivele cele mai importante ale orelor de dirigenţie este fără îndoială, acela de a-i face pe elevi să înţeleagă realitatea în mijlocul căreia trăiesc, de a-i ajuta să pătrundă sensurile ei majore. Acestui scop i-a fost închinată una din primele ore de dirigenţie din acest an la clasa a VI-a „B" a Şcolii de 8 ani „Barbu Şt. Delavrancea" din Capitală. Continuînd o tradiţie încetăţenită încă din anul şcolar trecut, am discutat cu elevii în această oră despre noile realizări ale regimului nostru democrat-popular. A fost vorba de realizări „văzute de noi înşine", cum spun copiii, pentru că ceea ce ei cunosc nemijlocit are asupra lor influenţa cea mai puternică, cea mai convingătoare.

Am reflectat mult asupra felului cum trebuie să organizez ora. Desigur, i-aşi fi putut îndruma pe elevi să alcătuiască unul sau mai multe referate despre ceea ce au văzut în timpul vacanţei şi, eventual, să îmbogăţească cele expuse cu fragmente din presa pentru tineret şi cu fotografii. Mi-am dat însă seama că metoda referatelor ar fi dus la sărăcirea conţinutului orei, ar fi lipsit-o de caracterul concret, de spontaneitate, de culoarea afectivă, limitîndu-i pe elevi la ceea ce este scris.

M-am gîndit că participarea lor la oră va fi mult mai vie într-o discuţie liberă în care vor prezenta ceea ce a sesizat spiritul lor de observaţie şi că în felul acesta îi voi putea ajuta mult mai uşor să tragă ei înşişi, în chip firesc, concluziile ce se impun.

Noul se întîlneşte astăzi la fiecare pas în patria noastră. Iată de ce am început discuţia mea cu elevii de la ceea ce a îmbogăţit în ultimul timp strada pe care locuiesc, cartierul, raionul. Ochilor lor, spiritului lor dornic de a înţelege tot ce este nou şi interesant în jur, nu le-a scăpat nimic. Au vorbit şi despre policlinica ridicată de curînd în cartier, şi despre noile blocuri de locuinţe, şi despre magazinele deschise la parterul lor.

Treptat, cadrul discuţiei s-a lărgit cuprinzînd noi şi noi aspecte. Ceea ce a fost văzut de elevi în plimbările lor prin oraş sau în afara oraşului, ceea ce au văzut în timpul vacanţei în diferite colţuri ale patriei, în zilele petrecute în tabără, în excursii sau în drumeţie — totul a fost împărtăşit cu însufleţire, colorat şi viu. Cît este de frumos microraionul Balta Albă, cu noua sa şcoală de 8 ani, cît de impunătoare sînt cartierul Griviţa, Piaţa Muncii, cartierul Giuleşti, magistrala Nord Sud. Au vorbit apoi despre hidrocentrala de la Bicaz, despre noua fabrică de sticlă şi faianţă din Sighişoara, despre Combinatul de prefabricate din lemn de la Blaj, despre Rafinăria din Teleajen şi Şantierele navale Olteniţa, despre „oraşul fără arhive" — Victoria. Şi nu s-au mulţumit doar să descrie obiectivele vizitate, ci au ştiut să dea amănunte privind gradul de automatizare a proceselor tehnologice, înlocuirea vechilor metode de lucru cu altele noi, moderne, au povestit despre culturile irigate, despre combinele care execută lucrări complexe şi despre alte noi mijloace de muncă mecanizată.

Desigur că eu nu m-am mărginit numai la a asculta toate aceste lucruri spuse de copii. Se impunea să-i conduc spre desprinderea a ceea ce relevă povestirile lor, spre concluziile care se puteau trage pe baza bogatului material faptic expus de ei. Entuziaşti, elevii se lasă furaţi de firul povestirii şi de aceea este necesar să-i îndrumezi fără să simtă, dar aşa ca să le rămînă totuşi bine întipărite în minte cîteva coordonate esenţiale. Mi-am dat seama că în formulările lor se repetau adesea expresii impersonale — „s-a construit o nouă fabrică", „s-au înălţat noi blocuri", „s-a înfiinţat o nouă şcoală" etc. Această prezentare — în mod, am putea spune generalizat, abstract, a realizărilor — nu putea să mă satisfacă. Elevii trebuie să-şi dea seama mereu mai profund că realizările nu au apărut de la sine, ca într-un basm, la semnul unei baghete magice. De aceea le-am cerut să arate cine sînt cei care construiesc, înalţă, ridică tot ce e nou în patria noastră. Aceasta i-a făcut pe copii să vadă mai bine că realizările din patria noastră se datoresc partidului, a cărui politică este călăuzită de lozinca „totul pentru om, pentru bunăstarea lui", că oamenii muncii, însufleţiţi de partid, sînt cei care, prin hărnicia şi talentul lor, au construit tot ceea ce se vede în jur.

Şi să nu uităm că elevii noştri, născuţi în zorile unei vremi noi, ştiu încă mult prea puţine despre trecut. Ei trebuie mereu învăţaţi să judece comparativ, nu numai să aprecieze realizările pe care le văd, dar să-şi dea seama şi de faptul că ele n-ar fi fost posibile nici cînd în trecut. Pentru a-i ajuta să înţeleagă aceasta i-am făcut să-şi aducă aminte de cele aflate de la părinţii lor sau din literatură despre felul cum arătau în trecut locurile vizitate de ei. Comparaţiile au stîrnit pe dată interesul copiilor şi, datorită lor, au pătruns mai adînc semnificaţia celor discutate.

Desfăşurarea orei de dirigenţie mi-a arătat încă o dată că, atunci cînd pleci de la impresiile copiilor, de la cele trăite nemijlocit de ei, rezultatele sînt cu mult mai valoroase decît dacă te întemeiezi pe expuneri, pe referate.

Prof. MARGHIT DASCĂLU
Şcoala de 8 ani
„Barbu St. Delavrancea"
Bucureşti

Un începător într-ale muzicii în faţa unui titan al ei

Reflecţii despre disciplină

Nu arareori auzi pe unii pedagogi plîngîndu-se că n-avem suficiente posibilităţi de constrîngere în cazuri de abateri de la disciplina şcolară. Socotesc că pusă astfel, problema este din capul locului greşită, deoarece, dacă se au în vedere în primul rînd măsurile restrictive, disciplina este considerată ca supunere oarbă, impusă prin aplicarea strictă a unui cod de sancţiuni. Dar atîta vreme cît determinantele unei acţiuni disciplinate decurg din frica de sancţiuni şi nu dintr-un anume nivel al conştiinţei, din existenţa unui colectiv sănătos de clasă, elevul trăieşte în permanentă stare de tensiune internă, care aşteptă numai împrejurările prielnice pentru a izbucni în manifestări anarhice, diametral opuse celor fixate prin normele disciplinare.

Disciplina şcolară nu poate fi promovată prin năzuinţa pedagogului de a aplica cu stricteţe, pentru fapte identice, pedepse identice. Procedează cu totul greşit acei educatori care îşi concentrează eforturile doar în direcţia încadrării faptelor nepermise în anume paragrafe ale codului şcolar şi în aplicarea strictă a pedepselor corespunzătoare. Căci în acest caz — cum observă cu multă pătrundere I. A. Kairov — se stabileşte un tarif : copilul ştie că pentru orice abatere trebuie să plătească pasiv cu pedeapsa îndurată, dar se consideră achitat faţă de sine şi de ceilalţi pentru că în pedeapsă el nu vede nimic decît pedeapsa ca atare. E limpede că pe această cale nu se poate realiza scopul educativ pe care şi-l propune pedagogul.

În schimb, multe probleme disciplinare se pot rezolva fără prea mare greutate dacă pedagogul cunoaşte şi înţelege mediul în care trăieşte copilul, dacă pătrunde în justă măsură sensul forţelor ce acţionează asupra acestuia, modul cum se manifestă.

Iată un exemplu. Aveam un elev care stimula adesea nervozitatea profesorilor. Acesta era un permanent element de dezordine în clasă : încurca pe ceilalţi prin şoptit, vorbea cu voce tare, îşi părăsea locul ca să ducă o hîrtie la coş, era neastîmpărat în bancă. Am încercat în diverse chipuri să înlătur relele lui obişnuinţe. Rezultatul, departe de a fi satisfăcător, a însemnat o înrăutăţire a stării copilului. O examinare medicală a schimbat însă toată situaţia şi a adus lumină în acest caz destul de dificil. Elevul suferea de hipertiroidism. Neliniştea şi hiperactivitatea sa erau datorate stării sale fiziologice. Paralel cu un tratament medical i s-a aplicat şi un „tratament educativ" special la şcoală ca şi acasă, dîndu-i-se unele sarcini ce îngăduiau o descărcare favorabilă a surplusului său de energie. Către sfîrşitul anului şcolar elevul devenise cu mult mai disciplinat.

Iată aşadar cum problemele se complică de îndată ce trecem de la aparenţe la cauzele mai adînci ale faptelor. Acestea nu sînt identice decît în aspectul lor exterior ; semnificaţia şi importanţa lor pentru viaţa individualităţii diferă însă mult de la caz la caz şi a socoti că îi putem îndrepta pe copii prin aplicarea mecanică a unor pedepse codificate înseamnă nu numai a ne înşela pe noi înşine, dar, ceea ce este mai grav, a dăuna dezvoltării înseşi a elevilor. Aplicarea sancţiunilor, la care, desigur, nu vom renunţa, [illegible] nămînt.

Cauzele care pot determina abateri în comportarea elevilor sînt foarte variate. Pentru a le cunoaşte se cere să ne apropiem de copii, să ştim să citim în sufletele lor. Aceasta presupune însă o măiestrie pe care n-o putem avea fără a ne lărgi mereu [illegible] şi fără o temeinică cunoaştere a psihologiei copilului. În cercurile pedagogice, ca şi în şedinţele consiliilor pedagogice se pot auzi multe şi frumoase referate tratînd diverse aspecte ale muncii noastre instructiv-educative, însă de ani de zile n-am auzit măcar un singur referat care să vorbească despre psihologia copilului. Cred că este o lipsă serioasă a noastră, a cadrelor didactice din Braşov, şi ar fi bine ca în acest an şcolar să fie înlăturată.

Prof. JENO SZIKSZAY
Braşov

Şcoala este locul cel mai potrivit

Pentru ei munca e o plăcere

Cînd era copil mama îi organiza în amănunt timpul din afara orelor de clasă. De cum intra pe poartă — şi ora era calculată foarte precis, căci mama îi cunoştea bine orarul şi ştia cît de repede poate să ajungă un copil ca ea de la şcoală pînă acasă — intra în supraveghere. În cadrul programului, după lecţii urma întotdeauna lucrul de mînă, sau ceva treabă gospodărească.

Peste drum locuia însă o fetiţă cu care tare i-ar fi plăcut Adrianei să se joace. Sanda se juca aproape tot timpul. Şi parcă înadins numai pe lîngă poartă, aşa ca să o poată vedea. Dar fiecare cu programul ei. Cu mama Adrianei nu era de glumit. Joaca, odihna erau şi ele bine drămuite şi puse la locul lor, nu unde vroia Adriana.

Într-o zi mama, care i-a înţeles frămîntarea, i-a spus vecinei:

— Dumneata de ce n-o pui pe fetiţă la treabă? Ar putea şi ea să...

— Ea e mai micuţă.

Spunînd aceasta vecina şi-a apropiat ocrotitor odorul şi l-a ţinut aşa pînă cînd el singur s-a desprins brusc şi a ţîşnit la joacă cu şi mai multă poftă decît înainte.

Adevărat, Sanda era cu doi ani mai mică. Mai puţin de doi ani, dar să nu mai luăm acum în seamă cîteva luni. O întrebare îi stătea însă Adrianei pe buze: Mamă, eu acum doi ani nu eram micuţă? Dar s-a uitat în ochii mamei şi a înţeles că-i mai bine să renunţe. N-a mai întrebat-o.

De atîtea ori repeta vecina că fata ei e mai micuţă, încît pînă la urmă s-a obişnuit şi Adriana cu gîndul că, fiind mai mică, Sanda poate să se joace tot timpul.

Anii treceau. Îi era mulă peste drum de ea nişte părinţi care să aibă o fată mai mare cu 2 ani, să poată spune şi ea că este mai micuţă. Îi părea însă şi mai tare rău că timpul se scurgea la fel de repede şi pentru ea ca şi pentru Sanda, că diferenţa aceea de doi ani se păstra mereu intactă. Ori cîţi ani au trecut, Sanda tot mai mică decît ea rămînea — şi cînd Adriana avea zece ani, şi cînd avea 14 şi cînd a avut 20. Părerea de rău a Adrianei nu a mai avut însă, cu timpul, temeiul în dorinţa ei de a nu munci, ci a avut un temei mai valoros. Îşi dădea seama că, fiind ţinută departe de muncă, Sanda nu înţelege multe lucruri importante din viaţă, nu cunoaşte bucurii cu mult mai mari decît acelea ale jocului şi pe care ea începea să le trăiască. Îi era atît de plăcut să stea în curte după ce o să privească florile proaspăt udate cum rîdeau spre soare! Era atît de frumos gulerașul ei alb după ce-l spăla şi-l călca! În mîinile ei stătea parcă frumosul, pe care ea îl aşeza acolo unde vroia. Asta este o putere cu adevărat minunată — să înfrumuseţezi lucrurile. Tu, cu mîna ta.

Viaţa i-a arătat apoi ce se întîmplă cu cei care nu au învăţat să îndrăgească munca, nu i-au cunoscut frumuseţile. Sanda nu a adus bucurii nici părinţilor, nici societăţii. Se simte parcă vinovată şi Adriana pentru aceasta. Dacă ar fi înţeles atunci şi ce înseamnă adevărata dragoste de oameni, poate ar fi găsit o cale să o ajute. Acum înţelege însă şi aceasta. De aceea se simte datoare să-i ajute pe alţii. Ea nu rămîne indiferentă cînd aude explicaţii ca: e micuţ, e prea acestea, care vor să însemne: nu-i pretindeţi.

Nu-i pretindeţi peste puteri — asta da, dar pretindeţi atît cît viaţa impune vîrstei şi pregătirii copilului, atît cît este necesar pentru ca omul pe care-l creşteţi să nu fie un mutilat moral. Cu aceste cuvinte a intervenit Adriana în discuţia dintre două mame pe care le auzea spunînd: „Nu-i poţi cere, dragă, la zece ani să te ajute în gospodărie. Acum sînt copii. Va veni şi timpul pentru treabă. Bine înţeles. Sigur, nici nu mai încape vorbă" Argumentau şi se încurajau reciproc, pe rînd. Erau întru totul de acord că nu-i poţi pretinde unei fete de zece ani să-şi spele o bluză, să ajute în gospodărie. Adriana le-a spus povestea cu Sanda, le-a vorbit despre învăţămintele pe care le-a tras ea din viaţă, le-a vorbit despre copilul, cum de la patru ani l-a învăţat să-şi strîngă ce e al lui, cum mai tîrziu au crescut cerinţele. Mamele au ascultat. Adriana le vorbea din inimă. Nu putea să nu le placă. Au uitat că se află într-un autobuz, că trebuie să coboare. Tocmai atunci cînd se aflau în staţia lor Adriana le povestea despre fericirea pe care a simţit-o cînd şi-a dat seama că frumosul e în mîna ei.

În autobuz? Poate şi acolo. Oriunde poţi să vorbeşti despre cît e de minunată munca. Dar, desigur, locul cel mai potrivit pentru a le vorbi părinţilor despre acest lucru atît de important în formarea omului este şcoala. Este bine să li se vorbească părinţilor despre educaţia prin muncă, cu căldură, convingător, în şcoală. Este bine, şi după cum se vede, este şi necesar.

Păreri despre manuale

Pe marginea manualului de limba romînă pentru clasa a V-a

Partea de lectură a noului manual de limba romînă pentru clasa a V-a are numeroase calităţi dintre care menţionăm în primul rînd grija autorilor pentru selecţionarea unor texte cu un bogat conţinut educativ.

O importantă calitate a manualului este şi accesibilitatea lui. Toate explicaţiile şi îndrumările date pe marginea textelor sînt la nivelul de înţelegere al elevilor de clasa a V-a. Meritul autorilor manualului în alegerea lecturilor literare este cu atît mai mare cu cît proiectul de programă pe baza căruia au lucrat nu indică nici autori, nici texte literare.

Remarcăm totodată grija pentru îmbogăţirea vocabularului elevilor, dovedită prin atenţia dată explicării cuvintelor necunoscute încă de ei. Subliniem ca pozitiv şi faptul că aceste cuvinte apar în text cu litere cursive. De asemenea, autorii au avut grijă să explice cum se citesc numele proprii străine.

În efectuarea temelor şi a compunerilor elevii sînt conduşi de către manual pas cu pas, prin îndrumări practice privitoare la conţinut, la înlănţuirea logică a ideilor, precum şi la forma în care trebuie prezentate.

Şi în ceea ce priveşte partea de gramatică avem de asemenea de făcut unele aprecieri pozitive. Exemplele pentru demonstrarea lecţiilor sînt, în general, bine alese. Definiţiile au o formulare ştiinţifică fiind în acelaşi timp simple şi clare.

Observaţiile de ortografie nu mai apar tipărite cu litere mici, ci sînt vizibil indicate printr-o linie verticală îngroşată, pentru a se atrage mai mult atenţia asupra lor.

Temele sînt variate, îmbinînd aplicaţiile pe texte cu construcţii sau cu scurte compuneri alcătuite de elevi, în care li se cere să aplice cunoştinţele din lecţia predată.

Ne aflăm deci în faţa unui manual cu remarcabile calităţi. Considerăm însă că el are şi unele neajunsuri care trebuie scoase la lumină pentru a fi înlăturate în viitoarele ediţii. Cele mai multe dintre ele se referă, după părerea noastră, la partea de gramatică.

La lecţia despre articolul hotărît şi articolul nehotărît, de exemplu, se spune despre articole că „determină înţelesul substantivelor pe lîngă care stau". Acelaşi rol i se atribuie articolului hotărît şi în definiţie, unde se spune că el „precizează înţelesul substantivului". Cred că definiţia şi explicarea articolului trebuie corectate, arătîndu-se că el individualizează obiectul, dar nu-l determină nici nu-l precizează, pentru că substantivele au un înţeles determinat, precis, chiar cînd nu sînt articulate şi pentru că articolul, în înţeles gramatical, nu este un determinant al substantivului.

Cred că la lecţiile în care sînt prezentate timpurile şi modurile şi se dă definiţia lor ar fi bine să se explice şi denumirile acestora şi să se dea formele lor pentru toate persoanele, explicîndu-se şi particularităţile de formă ale fiecărui timp sau mod, pentru ca elevii să le poată recunoaşte nu numai după definiţie, ci şi după formă. (De altfel, la modul conjunctiv se arată că acesta se formează cu ajutorul cuvîntului să). În felul acesta elevii ar învăţa mai uşor conjugarea verbelor, iar cînd vor ajunge la tablourile celor patru conjugări, munca lor va fi în mare parte uşurată.

Definiţia perfectului compus precizează că el „arată o acţiune trecută, terminată într-un timp nedeterminat". Dar timpul în care s-a terminat acţiunea perfectului compus poate fi determinat, dacă verbul are un complement circumstanţial de timp care precizează acest lucru. Înseşi exemplele date pentru teme cuprind verbe a căror acţiune este terminată într-un timp determinat: ..... fata a lăsat pietrele jos... **cînd i-a spus omul de ce a venit**".

Definiţia timpului viitor ar trebui completată precizîndu-se că acest timp arată o acţiune dată ca sigură de vorbitor, pentru că numai indicaţia că acţiunea „se va săvîrşi după momentul vorbirii" nu este suficientă, cu atît mai mult cu cît în lecţie nu se specifică particularităţile de formă ale timpului viitor, iar textul analizat ca şi unul din exerciţii au şi verbe la modul conjunctiv a căror acţiune se va săvîrşi tot după momentul vorbirii. Socotesc just faptul că s-au dat textele care cuprind şi verbe la modul conjunctiv pentru că ele ne vor ajuta să precizăm mai bine viitorul faţă de alte forme verbale cu acţiuni ce urmează să se săvîrşească tot după momentul vorbirii.

Pentru a explica în chip convingător că modul infinitiv „arată numai numele acţiunii, fără vreo lămurire cu privire la persoana care o săvîrşeşte", exemplele cele mai potrivite sînt acelea în care verbul la infinitiv are funcţia sintactică de subiect. Textul dat în manual pentru a explica şi defini modul infinitiv nu ni se pare potrivit. Într-adevăr, aici infinitivul urmează după auxiliarul de aspect **„începe"** („... **începe a ne pofti** pe fiecare la Bălan **şi a ne mîngîia** cu sfîntul ierarh Nicolai...") şi acest auxiliar face să se simtă persoana care săvîrşeşte acţiunea verbului la infinitiv. De aceea explicaţia dată — „verbele **a pofti** şi **a mîngîia** arată numai numele acţiunii, fără vreo lămurire cu privire la persoana care o săvîrşeşte" nu este suficient de convingătoare pentru elevi.

La capitolul „verbele ajutătoare (auxiliare)" textul dat pentru a-i ajuta pe elevi să facă deosebirea dintre **a avea**, verb predicativ şi **a avea**, verb ajutător pentru formarea perfectului compus este bine ales întrucît aici se află forma **„am"**, comună verbului predicativ şi auxiliarului la persoana întîi singular. La fel trebuia să se procedeze însă şi pentru verbul **„a voi"**, alegîndu-se texte cu verbul la persoana a treia plural, unde auxiliarul şi verbul predicativ au aceeaşi formă.

Propun ca observaţia că predicatul se desparte prin virgulă de subiect „cînd între subiect şi predicat se intercalează alte părţi de propoziţie..." să fie ilustrată prin exemple corespunzătoare. De asemenea, cred că este bine ca temele ce urmează după lecţiile la care se dau reguli de punctuaţie să ceară elevilor să explice de ce s-a folosit sau nu s-a folosit virgula în anumite cazuri. Aceasta ar ajuta la o mai bună fixare a regulilor de punctuaţie. Şi conţinutul altor teme ar putea fi îmbunătăţit. De pildă, pentru exerciţiul numărul doi de la pagina 193 ar trebui un text care să cuprindă, alături de verbele de conjugarea a III-a şi verbe de conjugarea a II-a pentru ca elevii să se deprindă a deosebi aceste două conjugări, pe care cei mai mulţi le confundă.

Prin exerciţiul nr. 2 de la pagina 200 li se cere elevilor să sublinieze în texte verbele **a avea, a fi şi a voi** şi să arate cînd sînt folosite ca auxiliare şi cînd au înţelesul lor propriu. În primul text însă verbul **a fi** apare şi cu funcţia de verb copulativ pe care elevii nu o cunosc la data cînd au de efectuat această temă. Pe de altă parte tema dată se referă la auxiliarele morfologice, iar în clasa a V-a nu se predau timpurile compuse cu auxiliarul **a fi** şi nici diateza pasivă. Două dintre textele date la paginile 239 şi 240 pentru exerciţiile recapitulative de analiză sintactică cuprind şi unele părţi de vorbire care n-au fost predate în clasa a V-a: pronume interogative, adjective pronominale nehotărîte şi cîteva verbe la modul gerunziu. Un alt text cuprinde complementul **„cale de două conace"** dificil pentru elevii clasei a V-a. De asemenea, există într-unul din texte un subiect logic, nestudiat de elevi.

Am făcut aici, după cum se vede, şi unele observaţii de amănunt, considerînd că şi acestea pot contribui la îmbunătăţirea manualului. În general însă, după cum am spus, socotesc că manualul este o lucrare valoroasă, care va constitui pentru noi un real ajutor în predare.

Prof. ŞTEFANIA POPESCU
Şcoala medie „M. Eminescu"
din Bucureşti

Nepotriviri

Profesorul e mulţumit: elevii clasei a V-a sînt atenţi şi activi, primele noţiuni de fonetică au fost bine însuşite. Ei cunosc definiţia consoanelor, ştiu cîte consoane sînt în limba romînă.

— Cum se pronunţă consoanele? — întreabă profesorul.

În ordinea stabilită, elevii le înşiră: be, ce, de — aşa cum scrie în manualul de limba romînă pentru clasa a V-a.

Acelaşi profesor are, în ora următoare, o lecţie de gramatică la clasa a VII-a. Predă aceeaşi materie, reluată la nivelul elevilor mai mari. Formularea definiţiei, cum e şi firesc, diferă: aici e mai completă decît în clasa a V-a. Dar, surpriză: diferă şi pronunţarea consoanelor.

În ordinea stabilită, elevii le înşiră: bî, cî, dî — aşa cum scrie în manualul de limba romînă pentru clasa a VII-a.

— Ce să-i faci? îşi spune profesorul. Şi lasă lucrurile în voia lor.

★

Gabriela şi Dorina sînt surori. Amîndouă învaţă la aceeaşi şcoală, în clase diferite: a V-a şi a VII-a. Sînt eleve stăruitoare. Şi astăzi, ca şi ieri şi ca întotdeauna, respectă programul zilnic: învaţă lecţiile, îşi fac temele, se joacă. Seara, repetă împreună. Dorina o ajută pe Gabriela.

Toate ar fi bune dacă Gabriela n-ar deveni agresivă cînd e contrazisă. Iată, acum ridică tonul cu o octavă: „Nu-i aşa! consoanele se citesc be, ce, de... şi nu bî, cî, dî..." Dorina tace şi zîmbeşte. Ea ştie bine că în cartea ei scrie bî, cî, dî. Dar, cum Gabriela nu dezarmează, se duc să caute dezlegarea la tatăl lor.

Bietul om! Ca profesor, a evitat conflictul cu manualul. Ca tată, nu-l mai poate evita.

★

Tatăl şi profesorul sînt una şi aceeaşi persoană cu cel ce semnează această notă.

Prof. P. GRIGORE

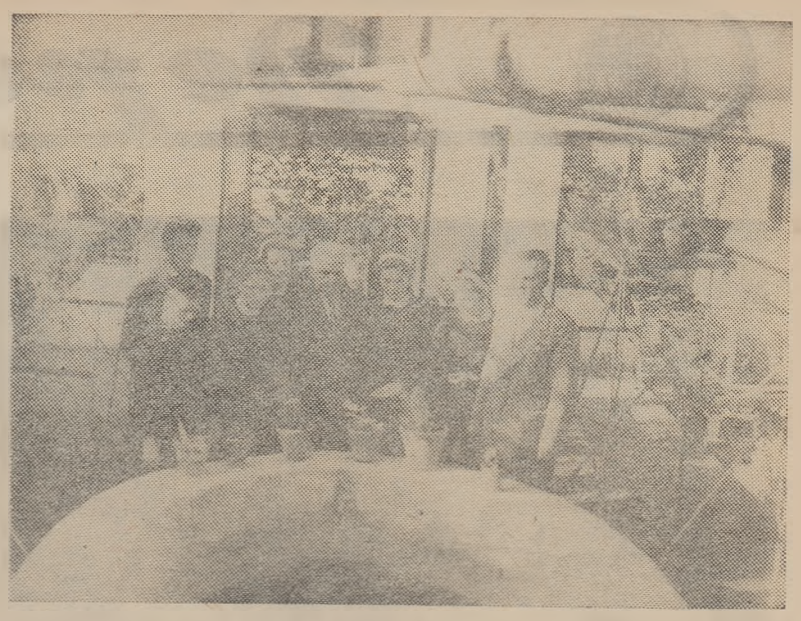

Lecţie în sera botanică a Şcolii medii „Dragoş Vodă" din Cîmpulung-Moldovenesc.

Grădina şi sera botanică

De mulţi ani, mai precis din anii 1949—1950, se preocupă cadrele didactice de la şcoala medie „Dragoş Vodă" din Cîmpulungul Moldovenesc de crearea celor mai bune condiţii pentru studiul ştiinţelor naturale. Încă de pe atunci s-a amenajat pe lîngă şcoală o grădină botanică. În ultimul timp, colectivul didactic a iniţiat şi amenajarea unei sere. Acum sera a fost construită şi contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor de biologie ale elevilor, le arată cît de important este rolul omului în transformarea naturii.

La proiectarea şi amplasarea serei, pe lîngă sprijinul Serviciului tehnic de sistematizare al regiunii Suceava şcoala a primit şi ajutorul conducătorilor Grădinii botanice din Cluj, care au dat şi sugestii preţioase privind întocmirea planului de muncă şi desfăşurarea activităţilor în grădina botanică şi în seră.

Terenul grădinii botanice, în suprafaţă de 30 de ari, se întinde pe un deal ce se ridică treptat înspre muntele Runcului. Subsolul dealului este format în majoritate din piatră calcaroasă, iar partea de şes este plină de aluviuni aduse din cele mai vechi timpuri prin revărsarea sau schimbarea cursului rîului Moldova. Solul este în general argilos, dar conţine şi un mic procent de humus. Din 1950 şi pînă astăzi terenul a fost mereu îmbunătăţit, plantîndu-se totodată în grădină peste 450 specii de diferite plante indigene şi exotice.

Sera botanică, aşezată în mijlocul grădinii, are lungimea de 26 m şi lăţimea de 13 m, avînd în faţă sala tehnicianului, la subsol camera de maşini pentru încălzire, în mijloc sala botanică propriu-zisă, iar spre fund un foişor înalt de 8 m, necesar plantelor exotice înalte — palmieri, bananieri etc. Construcţia este executată în cea mai mare parte din cărămidă, avînd o parte din pereţii laterali şi acoperişul din sticlă şi este astfel orientată încît să poată primi toată ziua lumina şi căldura soarelui.

Sera şi grădina botanică stau la dispoziţia tuturor şcolilor din oraş. Pentru studiul botanicii de exemplu se pot face aici observaţii directe privind structura şi funcţiunile plantelor, privind polenizarea cu ajutorul insectelor, etc. Şi în timpul iernii se vor putea studia nemijlocit plantele de cultură, începînd cu grîul şi terminînd cu secara, orzul, ovăzul şi porumbul. De asemenea, elevii au la dispoziţie în seră cartoful, pătlăgelele roşii, varza, mazărea, ceapa şi alte legume, ca şi plante tehnice, cum ar fi sfecla de zahăr, cînepa, floarea-soarelui etc.

Planul nostru de muncă prevede plantarea în seră a căpşunilor şi viţei de vie, în timp ce salcia, stejarul, moliftul, fagul, mesteacănul, pinul şi bradul alb vor împodobi nu peste mult grădina botanică. Grădinile botanice din Iaşi, Cluj şi Bucureşti ne-au pus la dispoziţie sămînţă şi butaşi de plante medicinale — muşeţel, izmă, tei, măcieş. Sera şi grădina botanică dispun şi de plante mediteraniene, precum şi de o serie de plante indigene ca alge verzi, ciuperci, lichenii, muşchii, ferigile, al căror studiu este prevăzut în programe. De asemenea, în secţia plantelor de ornament se află plante cum ar fi căldăruşa, levănţica, laleaua şi altele, cîteva specii de begonii, crizanteme, precum şi numeroase soiuri de trandafiri obţinute de horticultorii romîni. Alături de ele se află cîteva plante originare din Asia, cum sînt creasta cocoşului, sîngele voinicului ş.a., din Africa — rezeda, muşcata, maghiranul, lobelia, ca şi din America — cercelaşul, petunia, urzicuţele, florile de sticlă şi flutureii. Colectivul serei îşi propune ca pe viitor să îmbunătăţească varietăţile de trandafiri, în special cele de lună, trandafirii de dulceaţă, cei pentru extragerea parfumurilor, ca şi cei pentru extragerea vitaminei C.

Spre capătul serei sînt cultivate plante senzitive (ca Mimosa pudica), plante suculente (Echinocactus, Castelia), plante exotice (lămîi, portocal, mirt, aloes, arborele de cauciuc, smochinul, filodendron, crinul roz şi palmierul).

În mijlocul grădinii botanice se află un bazin permanent alimentat cu apă din izvoare, care asigură umiditatea necesară în grădină. Aici se găseşte parcela secţiei sistematice, care prezintă evoluţia lumii vegetale, începînd cu plantele inferioare — bacterii, alge, ciuperci, licheni, muşchi — şi terminînd cu plantele superioare — ferigi, gimnosperme şi angiosperme. În vecinătate se găsesc magnoliile şi ranalele.

Pentru viitor ne-am propus să aducem plante din regiunile Banat şi Oltenia, cum sînt alunul turcesc, cărpiniţa, salcîmul galben, liliacul, pinul negru. Din cîmpia Ardealului vom procura roşcuţa de primăvară, migdalul pitic, vişinul pitic, iar din Dobrogea, printre altele, pirul de culoare verde argintie (Elymussabulosus) de care s-a servit marele savant sovietic N. V. Titţin în încrucişările sale cu grîu, secară şi orz, obţinînd plante noi.

Pe lîngă grădina botanică şi seră există şi o livadă de pomi fructiferi cu meri, peri, pruni etc., precum şi un eleşteu în suprafaţă de 100 m.p., populat cu mai multe specii de peşti în cantităţi mari. Pentru studiul zoologiei vom îmbunătăţi şi lărgi activitatea de avicultură şi apicultură. Vom procura de asemenea broaşte ţestoase, peşti osoşi (crapi), peşti cartilaginoşi (morunul), precum şi raci de rîu şi scoici.

Dezvoltînd grădina botanică şi sera ne străduim să îmbunătăţim mereu condiţiile în vederea însuşirii temeinice a cunoştinţelor de biologie, să dăm studiului ştiinţelor naturale un caracter cît mai concret, cît mai strîns legat de viaţă.

Prof. LAZĂR VALERIAN
directorul Şcolii medii
„Dragoş-Vodă"
din Cîmpulung Moldovenesc

De peste hotare

VEDERE DIN DELHI — CAPITALA INDIEI

India

Se şterg urmele trecutului

Cu cincisprezece ani în urmă, cînd şi-a dobîndit independenţa, India se afla în faţa unei moşteniri nespus de grele. Colonialiştii au menţinut această ţară, leagăn al unei culturi şi civilizaţii milenare, într-o stare de cruntă înapoiere. Ramurile productive ale economiei se aflau în mîinile trusturilor şi monopolurilor străine. Anii de secetă secerau milioane de vieţi omeneşti. 86 la sută din locuitori analfabeţi, milioane de tuberculoşi, foamete şi suferinţe — aceasta era pe scurt, moştenirea lăsată de „civilizatorii" colonialişti englezi.

În anul 1947, dintr-o sută de oameni doar 14 ştiau să scrie şi să citească. Măsurile întreprinse de statul indian pentru lichidarea acestei urmări directe a asupririi coloniale sînt puternic sprijinite de partidul comunist, de organizaţiile democratice şi de întregul popor. În afară de numeroasele şcoli de alfabetizare înfiinţate de stat, în ultimii ani organizaţiile partidului comunist au creat peste 250 de şcoli serale cu o durată de trei luni. Totodată, Federaţia naţională a femeilor din India, care numără peste 100.000 de membre şi cuprinde femei muncitoare de la oraşe şi sate, funcţionare din instituţiile de stat şi intelectuale, depune o activitate rodnică pentru a organiza în toate satele cursuri serale permanente, care au programul de studiu al şcolilor de zi elementare şi medii şi sînt frecventate de cei nevoiţi să-şi cîştige existenţa şi să înveţe în acelaşi timp. Această campanie a dus la reducerea continuă a numărului analfabeţilor.

Încă din primii ani de după eliberare, guvernul indian s-a preocupat de sporirea reţelei şcolilor elementare, paralel cu reorganizarea învăţămîntului mediu. Intrucît în unele şcoli medii tineretul claselor avute primea o educaţie străină de specificul şi aspiraţiile poporului indian, guvernul a trecut la naţionalizarea acestor şcoli şi la schimbarea orientării lor. Totodată reţeaua şcolilor medii a fost extinsă. Au fost naţionalizate de asemenea institutele de învăţămînt superior, înfiinţate de colonialiştii englezi în scopul pregătirii unei intelectualităţi cu ajutorul căreia să poată desăvîrşi aservirea Indiei. O importanţă deosebită prezintă introducerea învăţămîntului obligatoriu pentru toţi copiii între 6 şi 11 ani, sarcină a celui de-al treilea plan cincinal. Planul prevede de asemenea extinderea învăţămîntului superior, punîndu-se un accent deosebit pe învăţămîntul tehnic.

Guvernul se preocupă de dezvoltarea institutelor de cercetări ştiinţifice la un nivel care să depăşească cu mult ceea ce au realizat englezii în acest domeniu în India. Noile institute ştiinţifice constituite în principalele oraşe ale ţării sînt dotate cu laboratoare moderne, cu biblioteci cuprinzînd zeci de mii de volume. Dezvoltarea rapidă a învăţămîntului de toate gradele mai este frînată încă în prezent, de faptul că limba engleză este şi astăzi limba oficială. Pînă în anul 1965, însă, limba hindu, care predomină în India, va înlocui limba engleză în toate instituţiile de învăţămînt. A şi început editarea de manuale originale sau traduse în această limbă.

Încă de pe acum se pot constata rezultatele pozitive ale aplicării acestui vast program de învăţămînt. Astfel, dacă în anul şcolar 1947—1948 frecventau şcolile numai 15 milioane de copii între 6 şi 11 ani, în prezent numărul acestora a trecut cu mult peste 30 de milioane. În aceeaşi perioadă numărul studenţilor din universităţi a crescut de la 250.000 la peste un milion. Şcolile tehnice medii şi superioare primesc anual 31.000 de tineri, faţă de 15.000 cîţi primeau în 1936 şi 6.600 în 1947. Numărul tehnicienilor specialişti absolvenţi ai acestor şcoli a crescut de trei ori. În prezent în ţară există peste 30 de universităţi şi mai multe institute de învăţămînt superior agricol.

Datorită educaţiei noi pe care o primesc elevii şi studenţii ideile unităţii naţionale şi patriotismului înlocuiesc treptat prejudecăţile cultivate de veacuri, contribuind la înlăturarea vrajbei naţionale şi religioase, la dispariţia instituţiilor şcolare bazate pe sistemul castelor.

Paralel cu întărirea independenţei economice a Indiei, setea de cultură a poporului indian este din ce în ce mai mult satisfăcută, iar urmările asupririi coloniale sînt lichidate treptat, datorită politicii de construcţie paşnică promovată de guvernul Indiei.

C. ALEXANDROAIE

Congresul mondial „Alfabetizarea şi societatea"

De curînd s-a desfăşurat la Roma Congresul Mondial „Alfabetizarea şi societatea" organizat de Asociaţia italiană UNLA, sub patronajul UNESCO şi în colaborare cu guvernul italian. La congres au participat 125 de delegaţi şi observatori, reprezentanţi ai unor organizaţii şi asociaţii internaţionale, conferenţiari şi alţi oameni de ştiinţă din peste 60 de ţări. Prezenţa la congres a unui număr mare de participanţi din ţări diferite a dat posibilitatea unui larg schimb de experienţă cu privire la problemele principale cuprinse pe ordinea lui de zi.

Pentru a se asigura o bună desfăşurare a lucrărilor, au fost constituite trei comisii de lucru. Prima comisie, care s-a ocupat de probleme privind motivarea şi obiectele acţiunii de alfabetizare şi de integrare a omului în societate, a fost prezidată de delegatul ţării noastre, prof. univ. Ilie Popa, director general în Ministerul Învăţămîntului. Comisia a doua, care a dezbătut probleme privind legislaţia şi organizarea, a fost prezidată de delegatul statului Siera Leone, David A. Shodeke, iar comisia a treia, care a discutat probleme legate de metode, a fost prezidată de delegatul Indiei, Mustaq Ahmed.

Prezenţa la congres a delegaţiilor unor ţări socialiste, precum şi a unor ţări eliberate din robia colonială, a ajutat ca dezbaterile să cuprindă probleme esenţiale.

Cu prilejul discuţiilor care au avut loc în cadrul comisiilor, delegaţii ţării noastre au luat cuvîntul în mai multe rînduri şi au arătat în mod concret cum a fost organizată acţiunea de lichidare a neştiinţei de carte în R. P. Romînă, ca şi rezultatele obţinute. La cererea unor delegaţii străine s-au dat explicaţii suplimentare.

O atenţie deosebită au acordat membrii Congresului propunerii făcute de şeful delegaţiei romîne. „Delegaţia romînă — a arătat acesta — consideră că acţiunea mondială pentru lichidarea analfabetismului ar avea o eficacitate reală dacă s-ar dezvolta într-o atmosferă de pace şi înţelegere generală. Iată de ce delegaţia noastră propune să se recomande guvernelor de a face tot posibilul pentru crearea unui astfel de climat, de a crea posibilităţi ca marile cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii să fie puse în slujba exclusivă a umanităţii". Propunerea, prezentată în cadrul primei comisii şi în şedinţa plenară a Congresului, a fost unanim aprobată şi adoptată ca o recomandare pentru UNESCO.

Delegaţia noastră a intervenit în mod hotărît atunci cînd s-a făcut vădită tendinţa reprezentanţilor unor state capitaliste de a abate discuţiile de la problemele fundamentale. Astfel, ea a combătut propunerile unor delegaţi ca la cursurile de alfabetizare să se predea numai cunoştinţele de citit-scris şi socotit echivalente claselor I şi a II-a elementară (100-220 ore), şi nu claselor I — IV, de a se preda aceste cunoştinţe într-o altă limbă decît cea maternă, predarea obligatorie a unei limbi străine etc.

Cu prilejul Congresului delegaţia ţării noastre a oferit participanţilor lucrarea „La liquidation de l'analphabetisme dans la R.P. Roumaine" elaborată de Ministerul Învăţămîntului şi editată de Comisia naţională a R. P. Romîne pentru UNESCO. Lucrarea a fost cercetată de congresişti cu viu interes. De asemenea, au fost oferite delegaţilor şi alte lucrări, cum sînt „Les bibliotheques dans la R. P. Roumaine", „Le théatre dans la R. P. Roumaine", „La Roumanie" etc.

La expoziţia amenajată într-una din sălile congresului, ţara noastră a prezentat 6 panouri cuprinzînd texte, fotografii şi grafice care au înfăţişat rezultatele obţinute în acţiunea de lichidare a neştiinţei de carte în ţara noastră, dezvoltarea învăţămîntului de toate gradele, avîntul culturii. Delegaţii care au vizitat expoziţia au apreciat în mod pozitiv succesele obţinute de statul romîn în domeniul învăţămîntului şi culturii.

Propunerile făcute în şedinţele plenare ale congresului urmează să fie adoptate de UNESCO şi trimise ţărilor membre.

Prof. D. IONESCU

R. F. Germană

MIZERIE ŞI MILITARISM

Începutul lui octombrie a coincis în Republica Federală Germană cu începerea noului an de învăţămînt. Două aspecte atrag atenţia în legătură cu acest eveniment: în primul rînd situaţia tot mai grea a şcolii, urmare a faptului că pe primul plan al preocupărilor guvernului se află sporirea continuă a alocaţiilor militare, iar în al doilea rînd, pătrunderea tot mai adîncă în învăţămînt a doctrinei militariste, intensificarea propagandei ideilor revanşei şi nazismului în rîndurile tineretului.

Pînă şi unele persoane oficiale sînt nevoite să recunoască situaţia extrem de grea a şcolii. Să amintim, de pildă, de expunerea făcută de Dr. Anton Fingerle, inspector şef în oraşul München, în faţa comitetului şcolar al consiliului muncipal, expunere în care a caracterizat situaţia şcolii ca „extrem de serioasă, ba chiar catastrofală". Aprecierea inspectorului münchenez s-a bazat pe faptul că nu mai puţin de 73 de clase din oraş nu au profesori, iar în multe locuri, pentru a nu se da în vileag lipsa de profesori, au fost „comasate" mai multe clase, ceea ce a dus inevitabil la imposibilitatea cuprinderii întregului număr de elevi.

O dată cu începerea noului an şcolar s-a înregistrat în R.F. Germană şi o creştere a taxelor şcolare, sub pretextul că statul „nu are fonduri" pentru a spori subvenţionarea şcolilor. Desigur, s-a trecut sub tăcere faptul că fondurile statului sînt folosite pentru permanenta creştere a cheltuielilor militare. Dar adevărul acesta este: guvernul vest-german duce o politică premeditată care tinde la a subordona cursei înarmărilor întreaga pregătire culturală a tinerei generaţii. Dacă ar fi să dăm crezare unor cifre publicate în revista „Der Spiegel", „în R.F.G. este nevoie de peste 23.000 de săli de clasă şi de peste 20.000 de săli de lucrări". Şi nu este exclus că de cînd revista vest-germană a publicat aceste cifre, în urmă cu mai bine de un an, nevoile să fi sporit, ţinîndu-se seama că în domeniul construcţiei de şcoli s-au înregistrat foarte puţine realizări în statul de la Bonn. În orice caz, dacă în privinţa cifrelor respective au putut interveni schimbări, aprecierea pe care o dădea situaţiei revista este pe de-a întregul valabilă. „Der Spiegel" se lamenta în termeni lipsiţi de echivoc că şcoala vest-germană se află într-o situaţie „atît de disperată în comparaţie cu media Europei, încît Republica Federală poate fi considerată din acest punct de vedere ca o ţară slab dezvoltată".

Cît priveşte conţinutul învăţămîntului în şcolile din R.F.G., el se distinge — după cum arătam — prin propovăduirea militarismului şi revanşei. Anul trecut, în două oraşe diferite, în Polonia şi în Germania occidentală, s-a organizat — evident din pură coincidenţă — un concurs la care elevii erau chemaţi să răspundă ce ştiu despre Hitler. Copiii din Polonia au vorbit despre lagărele de concentrare naziste, despre ocuparea multor ţări europene unde fasciştii au distrus oameni şi oraşe, despre adevărul istoric cutremurător pe care l-au aflat de la părinţii lor şi din cărţile de istorie. Alta a fost atitudinea copiilor din R.F.G. Într-un răspuns „doct", un elev vest-german a scris de pildă: „Eu apreciez pozitiv trecerea puterii în mîna naţional-socialiştilor. Hitler a ridicat prestigiul germanilor în întreaga lume. El a creat Wermachtul. Naţional-socialiştii au avut grijă de mame şi de copii". Efectul întregii „educaţii" de preamărire a fărădelegilor fasciştilor s-a concentrat parcă în „aprecierea" dată de acest copil perioadei întunecate a barbariei hitleriste.

Nu numai istoria, dar şi geografia este grosolan falsificată în şcoala vest-germană pentru a „dovedi" anumite pretenţii ale revanşarzilor vest-germani. În manuale este glorificat trecutul nazist în care teritoriile cotropite de hitlerişti sînt caracterizate ca „aparţinînd de drept Germaniei", iar politica de jaf şi cotropire a hitleriştilor este preamărită şi înfăţişată ca „o necesitate". În manualele de geografie sînt înfăţişate cu lux de amănunte „teritoriile germane" restituite la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial ţărilor cărora le fuseseră răpite, iar pretutindeni frontierele Germaniei apar aşa cum erau la începutul perioadei de cotropiri hitleriste.

De la şcoala elementară la cea superioară, în R.F.G. tineretul are de făcut faţă unor condiţii materiale şi spirituale deosebit de grele. Şi ceea ce în R.F.G. este considerat ca o „situaţie normală", în Berlinul occidental ia proporţii; tocmai în acest sens trebuie amintită recenta hotărîre a Senatului vest-berlinez, care a îngăduit studenţilor să cerşească pe străzi asigurîndu-i că nu vor fi supuşi nici unui fel de constrîngeri poliţieneşti. După cum se vede, „libertatea" de învăţătură funcţionează pînă la capăt.

Z. F.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.